

Голас Радзімы

ВЫДААННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ
З СУАЙЧЫННІКАМІ
ЗА РУБЯЖОМ
Кастрычнік 1970 г.
№ 42 (1151)
Год выдання 15-ы
Цана 2 кап.

оплачено по расчёту
Мінск ГСП
Дзяржаўна-выдавецкая
Бібліятэка ім. Леніна

СУСТРЭЧА З ВЯЛІКІМ МАСТАЦТВАМ

Ёсць нешта сімвалічнае ў тым, што будынак Беларускай дзяржаўнай філармоніі ўзведзены менавіта ў тым месцы, якое старажылы беларускай сталіцы да гэтага часу яшчэ называюць Камароўкан. Убогія драўляныя хаціны, бруд і беднасць — і велічны палац мастацтва, прыгажосці і характава. А паміж імі шлях ад жалейкі да сімфанічнага аркестра, шлях, які прайшоў беларускі народ ад цемры да росквіту свайго нацыянальнага мастацтва.

Кожны вечар, як на святы, ідуць мінчане ў будынак з калонамі на плошчы імя Якуба Коласа, дзе іх чакае сустрэча з вялікім мастацтвам. Сёння гэта новая

сімфонія беларускага кампазітара, а заўтра Шастаковіч і Бах. Не выязджаючы са свайго горада, жыхары сталіцы могуць пачуць славы ансамбль скрыпачоў Вялікага тэатра СССР і пазнаёміцца з ансамблем маоры з Новай Зеландыі. На сцэне выступаюць лепшыя калектывы рэспублікі і краіны, зоркі музычнай культуры свету.

Аб рабоце Беларускай дзяржаўнай ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга філармоніі, аб сёлетнім канцэртным сезоне чытачам газеты «Голас Радзімы» раскажае рэжысёр-рэдактар філармоніі Міхаіл ЖУХАВІЦКІ.

Калі сабраць адначасова ўвесь артыстычны састаў Беларускай філармоніі, то музыканты, спевакі, танцоры, чытальнікі, артысты арыгінальнага жанру занялі б больш паловы канцэртнай залы, якая ўмяшчае амаль 1 000 чалавек.

У складзе філармоніі Дзяржаўны сімфанічны аркестр БССР, Дзяржаўны народны аркестр БССР, Мінскі камерны аркестр, канцэртна-лекцыйнае бюро і канцэртна-эстраднае бюро. Апошнія налічае 12 калектываў. Сярод іх вакальна-інструментальны ансамбль «Песняры» (раней называўся «Лявоні»), які нядаўна на Усеаюзным конкурсе атрымаў другую прэмію, групы заслужаных артыстаў рэспублікі Віктара Вуячыча, Мікалая Шышкіна, Рыгора Дзідзенкі і іншыя.

У кожнага калектыву свая праграма, якая ўвесь час абнаўляецца. Як правіла, першы паказ адбываецца на сцэне філармоніі, а затым калектывы і брыгады выязджаюць на гастролі. Напэўна, не знойдзецца ніводнага кутка ў Беларусі, дзе б ні пабывалі артысты філармоніі. І няма ніякай скідкі на перыферыянага глядача. Напрыклад, у маі гэтага года сімфанічны аркестр у поўным складзе выступаў на сцэне сельскага палаца культуры ў калгасе «Савецкая Беларусь» Камянецкага раёна.

Гастрольныя маршруты беларускіх артыстаў самыя разнастайныя — ад Нёмана да Амура. Многія выканаўцы пабывалі за рубяжом. Вось і зараз група Мікалая Шышкіна збіраецца ў гастрольную паездку па Манголіі.

На сцэне філармоніі рэгулярна выступаюць вядучыя мастацкія калектывы рэспублікі — Дзяржаўная акадэмічная харавая капэла, Дзяржаўны народны хор, Дзяржаўны ансамбль танца, салісты Беларускага тэатра оперы і балета.

У час дэкад абласцей рэспублікі, прысвечаных 50-годдзю БССР, нашымі гасцямі былі лепшыя калектывы мастацкай самадзейнасці Беларусі.

Прэм'еры новых твораў беларускіх кампазітараў таксама адбываюцца на сцэне філармоніі. Сёлетні сезон, напрыклад, адкрыўся прэм'ерай — араторыяй Д. Смольскага на словы Р. Бардуліна, Н. Гілевіча, А. Александровіча, А. Ставера, С. Грахоўскага, А. Вярцінскага, П. Панчанкі і М. Танка ў выкананні Дзяржаўнага сімфанічнага аркестра і Дзяржаўнай акадэмічнай харавой капэлы.

І, нарэшце, аб гасцях Беларускай філармоніі. У нас выступалі такія выдатныя калектывы краіны, як Дзяржаўны сімфанічны аркестр СССР, Дзяржаўны ансамбль танца СССР пад кіраўніцтвам Ігара Майсева, славуця «Бярозка». Мінчане мелі магчымасць пабываць на канцэртах народных артыстаў СССР, лаўрэатаў Ленінскай прэміі Эміля Гігельса, Леаніда

Когана, Святаслава Рыхтэра, чулі Зару Далуханаву. Гасцямі Мінска былі сусветна вядомыя зарубажныя музыканты, дырыжоры, спевакі.

Сёлетні канцэртны сезон таксама абяцае шмат цікавага. Нядаўна адбыліся гастролі сімфанічнага аркестра «Дрэздэнская філармонія», якія прайшлі з вялікім поспехам. У лістападзе перад мінскімі глядачамі выступяць майстры мастацтва з Фінляндыі — у сталіцы Беларусі адбудуцца Дні фінскай культуры. Чакаецца прыезд з Польшчы хору хлопчыкаў пад кіраўніцтвам Курчэўскага. У снежні Беларускай сімфанічным аркестрам будзе дырыжыраваць італьянскі дырыжор Рыкарда Баньелі. Каля 200 канцэртаў дадуць у Беларусі артысты з усіх саюзных рэспублік.

Робота філармоніі мае два аспекты — папулярызатарскі і выхаваўчы. Мы прапагандуем творы беларускіх кампазітараў, рускую і зарубажную класіку, сучасную сімфанічную музыку. З гэтай мэтай штогод праводзяцца цыклы абанементных сімфанічных і камерных канцэртаў. Сёлета выпушчана 14 абанементнаў, два з іх, як заўсёды, прызначаны для дзяцей.

Абанемент № 1 прысвечаны Людвігу ван Бетховену, 200-годдзе з дня нараджэння якога будзе адзначацца ва ўсім свеце. Дарэчы, да гэтай даты сімфанічны аркестр і салісты філармоніі рыхтуюць вялікую праграму, у тым ліку літаратурна-музычны канцэрт «Бетховен і паэты — сучаснікі Бетховена».

Абанемент № 6 носіць назву «Усе арганіяны творы Баха». Наш арган лічыцца лепшым у Еўропе, і запрашэнне выступіць з канцэртамі ў Мінску з задавальненнем прымаюць славы арганісты з розных краін.

Спецыяльныя абанементы выпушчаны для аматараў паэзіі і мастацкага чытання. Літаратурныя канцэрты, якія праводзяцца ў зале філармоніі, карыстаюцца вялікай папулярнасцю. Сёлета ў іх прымуць удзел пісьменнік Іраклій Андронікаў, паэты Роберт Раждзественскі, Віктар Бокаў. Адбудуцца таксама творчыя вечары беларускіх пісьменнікаў, паэтаў і кампазітараў.

Тэматыка канцэртаў філармоніі разнастайная, яна разлічана на шырокае кола глядачоў, улічвае ўзрост, ступень падрыхтоўкі і густы наведвальнікаў. А калі дадаць, што білет на вялікі сімфанічны канцэрт з удзелам любой славатасці каштуе ад 80 капеек да 1 рубля 20 капеек, становіцца відавочным, што заслона канцэртнай залы філармоніі кожны вечар адкрываецца для ўсіх без выключэння аматараў мастацтва.

Беларуская дзяржаўная ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга філармонія. Праз некалькі хвілін адкрыецца заслона канцэртнай залы перад тымі, хто прыйшоў сюды на сустрэчу з вялікім мастацтвам.

Фота Ул. КІТАСА.

ДЫПЛОМА

Нядаўна ў амерыканскім друку з'явілася паведамленне аб павышэнні платы за навучанне студэнтаў. Паводле падлікаў спецыялістаў, за чатырохгадовы курс у каледжы ЗША студэнт або яго бацькі павінны заплаціць 16 тысяч долараў. Кошт навучання расце. У большасці штатаў павелічэнне платы за веды толькі сёлета склала ў сярэднім 10 працэнтаў. Напрыклад, Чыкагскі ўніверсітэт павысіў плату за навучанне на 50 долараў за кожны квартал. Прынстанскі ўніверсітэт аб'явіў аб павышэнні платы за навучанне на 200 долараў. Гэта ўжо чацвёртае павышэнне за апошнія шэсць год.

Як паведамляе друк, скарачэнне ўрадавай дапамогі навучальным установам, адказ ад раней абяцаных субсідый прывялі да таго, што больш за 200 тысяч маладых амерыканцаў не змаглі сёлета паступіць у каледжы. Колькі ж каштуе навучанне студэнта ў СССР! На гэта пытанне адказвае каментатар Агенцтва Друку Навіны Аляксандр БАРЫСАЎ.

Кожны год савецкія вышэйшыя навучальныя ўстановы выпускаюць больш за паўтара мільёна дыпламаваных спецыялістаў. Як вядома, у СССР студэнты за навучанне не плацяць нічога. З першых год Савецкай улады дзяржава ўзяла на сябе ўсе выдаткі, звязаныя з адукацыяй. У 1918 годзе Ул. І. Ленін падпісаў дэкрэт Савецкага ўрада «Аб правілах прыёму ў вышэйшыя навучальныя ўстановы». Гэтым дзяржаўным актам адмянялася плата за навучанне, і студэнтам устанаўліваліся стипендыі. З таго часу дзяржава за год у год асігнуе са свайго бюджэту сродкі на ўтрыманне вышэйшай школы.

Колькі ж каштуе кожны дыплом дзяржаве? У самым агульным выглядзе цану дыплама можна выразіць такой формулай: траты на адукацыю, падзеленыя на колькасць студэнтаў. У першую лічбу ўваходзіць кошт будынкаў інстытутаў, іх лабараторыяў, абсталявання і кніг у навуковых бібліятэках. Да гэтага варта яшчэ дадаць аплату працы прафесарска-выкладчыцкага саставу, асістэнтаў, абслугоўваючага персаналу. У выдаткі на адукацыю ўваходзіць і выплачваемая студэнтам дзяржаўная стипендыя. Няхай яна не высокая—студэнт атрымлівае ад 30 да 50 рублёў. Але ж стипендыю выплачваюць кожны месяц, у тым ліку ў час летніх канікул. Студэнтам-выдатнікам стипендыя павышаецца на 25 працэнтаў. Нарэшце, у выдаткі на навучанне ўваходзіць кошт збудавання, абсталявання і ўтрымання інтэрнатаў, якія прадастаўляюцца студэнтам, што прыехалі на вучобу з іншых гарадоў і вёсак.

Зразумела, у студэнтаў ёсць і нейкія асабістыя выдаткі, звязаныя з вучобай і знаходжаннем у інстытутах. Скажам, яны купляюць падручнікі або даведнікі. Хоць у інстытутскіх бібліятэках можна ўзяць гэтыя кнігі бясплатна, многія студэнты хочучы мець свае ўласныя падручнікі. Тым больш, што кнігі ў Савецкім Саюзе каштуюць нядарага. Або другі артыкул асабістых выдаткаў—плата за інтэрнат: яна складае ўсяго адзін рубель у месяц, але ўсё ж яна ёсць. Ва ўсякім выпадку выдаткі студэнтаў вельмі малыя ў параўнанні з выдаткамі дзяржавы.

З усіх гэтых сум складаецца цана аднаго дыплама ў Савецкай краіне. Падлічана, што сярэдні кошт навучання аднаго студэнта ў нас складае каля пяці тысяч рублёў.

Да гэтага часу мы гаварылі аб выдатках з нацыянальнага бюджэту, звязаных з навучаннем на стацыянарных аддзяленнях вышэйшых навучальных устаноў. Але ж прыкладна

столькі ж юнакоў і дзяўчат займаюцца завочна або на вярчэрніх аддзяленнях. Зразумела, іх дыпламы каштуюць дзяржаве некалькі танней. Але і яны патрабуюць немалых выдаткаў з дзяржаўнага бюджэту. Студэнтам вярчэрніх аддзяленняў чытаюць лекцыі тыя ж высокакваліфікаваныя прафесары і выкладчыкі. Яны гэтак жа карыстаюцца неабходным абсталяваннем і лабараторыямі, нагляднымі дапаможнікамі. Для студэнтаў-завочнікаў працаюцца кантрольныя заданні. Ім высылаюцца метадычныя ўказанні. Іх работы, выкананыя дома, правяраюцца выкладчыкамі. А калі прыходзіць час экзаменацыйных сесій, студэнтам завочных і вярчэрніх аддзяленняў за кошт дзяржавы прадастаўляюцца дадатковыя водпускі.

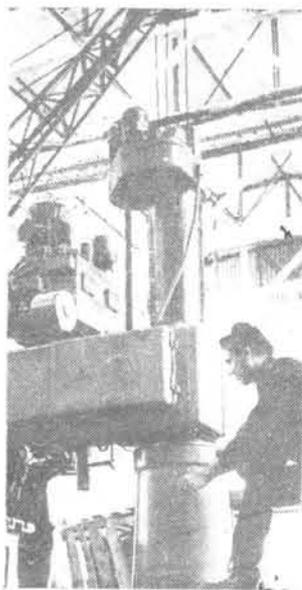
Так складваюцца выдаткі на навучанне спецыялістаў з дыпламам. І выдаткі гэтыя растуць з кожным годам. Дзяржава, робячыся ўсё багацей, павялічвае асігнаванні з бюджэту на развіццё вышэйшай адукацыі. Гэтыя дадатковыя грошы матэрыялізуюцца ў карпусы новых навучальных устаноў, у навучальнае абсталяванне, у павелічэнне прафесарска-выкладчыцкага саставу. Толькі за мінулае пяцігоддзе было адкрыта 48 вышэйшых навучальных устаноў. Сярод іх 8 універсітэтаў, 15 інжынерных інстытутаў.

У мінулым годзе з'явілася новая крыніца выдаткаў на адукацыю: адкрыліся падрыхтоўчыя аддзяленні для рабочай і сельскай моладзі, якая паступае ў вышэйшыя навучальныя ўстановы. Сюды прымаюцца юнакі і дзяўчаты, якія працавалі некаторы час пасля школы на прадпрыемстве або ў калгасе, а потым вырашылі працягваць адукацыю. Каб успомніць забытае за час работы і дасягнуць узроўню ведаў, неабходнага для паступлення ў вышэйшыя навучальныя ўстановы, яны 8—10 месяцаў вучацца на падрыхтоўчых аддзяленнях. Навучанне на іх бясплатнае. Тыя, што вучацца на стацыянарных падрыхтоўчых аддзяленнях, атрымліваюць штомесячную стипендыю. Летась падрыхтоўчыя аддзяленні выпусцілі 20 тысяч юнакоў і дзяўчат, а сёлета лік іх слухачоў патроіўся. Гэтым мерапрыемствам дзяржава, павышаючы рэальную роўнасць магчымасцей кожнага маладога чалавека ў атрыманні вышэйшай адукацыі, павышае і кошт дыплама.

Цана дыплама расце, але гэта не б'е па кішэні ні навучэнцаў, ні іх бацькоў. Вышэйшая адукацыя па-ранейшаму даступна кожнаму грамадзяніну СССР.

АДН.

падзеі, людзі, факты, падзеі, людзі, факты

У Бабруйску ўзводзіцца Беларускі шынны камбінат. Новы гігант прамысловасці будзе выпускаць у год мільёны шын розных дыяметраў. Тысячы машын — ад малалітражак да буйных аўтасамазвалаў — набудуць тут трывалы «абутак».

На грандыёзнай будаўнічай пляцоўцы мантажнікі ўкладваюць апошнія канструкцыі зборнага жалезабетону на корпусе буйнабарытных шын. У блоку механічных вытворчасцей поўным ходам ідзе мантаж тэхналагічнага абсталявання. Гэта па сутнасці механічны завод, дзе размесціцца больш за 1700 розных металапрацоўчых станкоў і аграгатаў.

НА ЗДЫМКУ: мантаж металарэзнага абсталявання ў блоку механічных вытворчасцей.

Тэкст і фота
М. ЖАЛУДОВІЧА.

ЗА ВОПЫТАМ — У ГРОДНА

Прадукцыя Гродзенскага завода карданых валаў добра вядома ў краіне і за мяжой. Карданныя валы да аўтамабіляў, зробленыя ў Гродна, славяцца сваёй надзейнасцю ў рабоце, намнога перакрываюць устаноўленыя нарматывы прабегу. У чым сакрэт по-

пеху? Каб высветліць гэта пытанне, на завод нядаўна прыязджала група спецыялістаў з ГДР, якія працуюць на народным прадпрыемстве «Гевес». Нямецкія сябры на працягу 10 дзён вывучалі праектаванне і тэхналогію вырабу карданых валаў. Усё лепшае, убачанае ў Гродна, інжынеры з брацкай краіны вырашылі ўкараніць на сваім прадпрыемстве.

За вопытам у Гродна прыязджалі і балгарскія сябры, якія на заводзе «Подзем» у горадзе Габрава будуць кавальска-прэсава цэх.

ЁСЦЬ СТОТЫСЯЧНЫ!

З канвеера Гомельскага завода «Гомсельмаш» сышоў стотысячны сіласаўборачны камбайн КС-2,6. Па сваіх тэхніко-эканамічных паказчыках гэты аграгат аднавідае лепшым зарубежным узорам. У 1966 годзе ў Маскве і ў 1967-м — у Лейпцыгу ён удастоены залатых медаляў.

У серыйную вытворчасць камбайн КС-2,6 запущан больш як пяць год назад. Калі ў 1966 годзе гэтых камбайнаў было выпушчана 12 тысяч, то цяпер навінна сыйсці з канвеера 34 тысячы.

УСЛЕД ЗА ГЕОЛАГАМІ

Іх яшчэ няма ні на адной карце — ні завода, ні пасёлка, ні станцыі Гранітнай. Але ўжо зацверджаны іх праекты і выбрана месца для будаўніцтва.

Буйнейшы ў краіне завод па вытворчасці шчыбеню для цяжкіх бетонаў і дарожнага будаўніцтва вырасць непадалёк ад пасёлка Мікашэвічы Мінскай вобласці, дзе выяўлена вялікае месцанараджэнне шэрага граніту. Прамысловыя запасы каштоўнай сыравіны складаюць 145 мільёнаў кубаметраў.

ПАДЗЕМНЫ АЎТАПОЕЗД

МАЗ-6401-9585 — так называецца магутны самазвальны аўтапоезд, выпушчаны на Магілёўскім аўтамабільным заводзе імя Кірава. Прызначана машына для работ у падземных умовах.

Складаецца аўтапоезд з аднавосевага цягача, які з дапамогай шарнірна-счлянёнага прыстасавання злучан з самазвальным паўпрычэпам. Гэта забяспечвае машыне добрую маневранасць, выдатнае счэпленне ўсіх колаў з дарогай.

Аўтапоезд дэманструецца на ВДНГ СССР.

ЦЭХІ ГАНЧАРНАГА ПОСУДУ

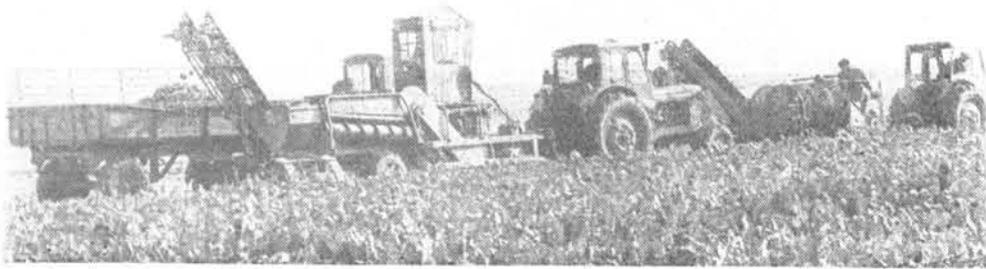
Рэканструкцыя цэха ганчарнага посуду завершана на Бабруйскім прамкамбінаце. На новых вытворчых плошчах узведзены тры магутныя печы абпальвання, зманціраваны два высокапрадукцыйныя прэсы-паўаўтаматы сухога прасавання посуду, вырабленыя ў Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы.

Шырокі выроб посуду бабруйскіх ганчароў. Іх прыгожыя званы, гаршкі і вазы карыстаюцца вялікім попытам у насельніцтва. Амаль увесь гэты посуд глазуруецца, а частка распісваецца прыгожымі ўзорамі.

Цэхі па вытворчасці посуду з гліны цяпер працуюць таксама на Круглянскім і Глускім прамкамбінатах.

На ўборцы цукровых буракоў у саўгасе «Свіслач» Гродзенскага раёна працуе многа рознай сельскагаспадарчай тэхнікі: дзве бацвінеўборачныя машыны, чатыры буракаўборачныя камбайны, два трактарныя пагрузчыкі і больш за дзесці аўтамашыны і трактары з прычэпамі. Кожны гектар пасаваў дае па 310—320 цэнтнераў салодкага корана. НА ЗДЫМКУ: механізаваная пагрузка цукровых буракоў.

Фота А. ПЕРАХОДА.

НОВЫ ІНСТЫТУТ

Яшчэ адна навуковая ўстанова з'явілася ў нашым горадзе — Мінскі навукова-даследчы інстытут прамысловасці пярвічнай апрацоўкі лубяных валокнаў. Ён з'яўляецца адзіным у краіне спецыялізаваным інстытутам падобнага напрамку. Аб задачах інстытута расказвае яго дырэктар кандыдат тэхнічных навук В. Маркаў.

— Адно з галоўных багаццяў Беларусі — гэта лён, — сказаў ён. — Чвэрць усёй патрэбы краіны ў ільне задавальняе сельская гаспадарка нашай рэспублікі. А разам з укладам Прыбалтыкі, Калінінскай і Смаленскай абласцей гэта доля даходзіць да 80 працэнтаў. Гэтым і тлумачыцца месцазнаходжанне інстытута: натуральна, што ён з'явіўся ў зоне інтэнсіўнага льнаводства.

Вырабы з ільну зноў у модзе. Незаслужана забытыя на некаторы час ільняныя кофтані, расшытыя беларускія нацыянальныя сукенкі, тонкая бялізна зараз нарасхват і ў нас у краіне і за рубяжом. Ад празмернага захвалення сінтэтыкай настаў паварот на карысць натуральных валокнаў, таму што апошнія маюць шэраг такіх ка-

штоўных уласцівасцей, якіх яшчэ не ўдалося надаць сінтэтычным валокнам.

Але сабекошт вытворчасці натуральнага валакна пакуль яшчэ застаецца даволі высокім. Зніжэнне яго магчыма шляхам працоўкі новых эфектыўных тэхналагічных працэсаў апрацоўкі сыравіны і ўдасканаленнем існуючых, аўтаматызацыяй кіравання і стварэннем высокапрадукцыйнага абсталявання, ліквідацыяй працаёмкіх працэсаў, паляпшэннем арганізацыі і ўмоў працы. Вырашэнне гэтых сур'ёзных задач і даручана нашаму інстытуту.

Інстытут з'явіўся не на голым месцы. Больш за 25 гадоў у рэспубліцы дзейнічала лабараторыя па пярвічнай апрацоўцы лубяных культур. Яе работнікі распрацавалі эфектыўны спосаб апрацоўкі льну. Гэта лабараторыя з'явілася адным з аддзелаў інстытута. Створаны тут і новыя лабараторыі — прамысловых спосабаў прыгатавання траты, механічнай апрацоўкі, сумшкі і аэрадынамікі, механізацыі і аўтаматызацыі вытворчых працэсаў.

В. КУРАЧКІН.

НА МЯЖЫ ТРОХ РЭСПУБЛІК

Шмат бэцц выдатных мясцін на неабмежаваных прасторах нашай Радзімы. Але гэтыя цудоўныя месцы тут мяжа трох рэспублік — Расіі, Украіны і Беларусі. На стыку іх цячэ невялікая рэчка Жавяда — «жывая вада». На абодва бакі яе шуміць бярозавы гай. Беларускае дрэва, блізка прытуліліся адно да другога, шырока, як ітунні крылы, раскінулі свае галіны.

Адсюль бягуць тры дарогі: адна на ўсход, у вёску Новыя Юркавічы Клімаўскага раёна Бранскай вобласці, другая — на поўдзень, у вёску Сяньбоўка Гараднінскага раёна Чарнігаўскай вобласці, трэцяя — на захад, у вёску Крутавец-Каліна Добрушскага раёна Гомельскай вобласці.

Мне не раз даводзілася кроць на гэтых дарогах, гутарыць з калгаснікамі, слухаць песні трох народаў. Вось і нядаўна наведаў я суседнія калгасы «Савецкая Расія», «Перамога», імя Фрунзе. Сельскія працаўнікі з задавальненнем разказвалі аб эканамічных і культурных сувязях паміж гаспадаркамі, школамі, паміж сабой. У суседніх школах ужо сем гадоў працуюць музеі дружбы народаў. А калыні агульных вяселляў згулялі ў беларускіх, рускіх і украінскіх вёсках, цяжка пералічыць!

Летам у бярозавым гаі адбыўся фестываль моладзі трох раёнаў. Да позняга вечара гучала музыка, звінелі песні. А яшчэ раней камсамольцы заклалі парк дружбы. Пройдуць гады. Высока ўзнімуцца дубы, клёны, ліпы і каштаны. А сярод іх веліч на паўстане манумент, які вырашылі ўзвесці ў бліжэйшы час тры суседнія вобласці.

А. КУРЛОВІЧ.

КАЛГАСНЫЯ СТЫПЕНДЫЯТЫ

«Бацькі нашы хлебавы, і мы будзем працаваць іх справу», — вырашылі Марыя Картаковіч, Войцех Русакевіч, Іосіф Валаткевіч, Іван Радзюн, Вацлава Русакевіч. Пасля заканчэння Каваліш-

скай школы яны засталіся працаваць у калгасе імя Мічурына. А праз пэўны час усе пяцёра паступілі ў інстытуты і тэхнікумы. Марыя Картаковіч займаецца ў Беларускай сельгаспадарчай акадэміі, Іосіф Валаткевіч — у Навагрудскім сельгастэхнікуме, Іван Радзюн вучыцца ў Гродна на майстра-будаўніка, у Жыровіцкім тэхнікуме механізацыі займаецца Вой-

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ НАВЕДАМЛЯЮЦЬ

цех Русакевіч. Усім ім кожны месяц калгасная бухгалтэрыя налічвае стыпендыю.

Нямала калгасных стыпендыяў і ў іншых гаспадарках раёна.

Л. СЦЕФАНОВІЧ.

Воранаўскі раён.

НАСТАЎНІЦА ЛЯСНОЙ ШКОЛЫ

Яшчэ да вайны Аляксандра Караткова стала настаўніцай. Доўгі час працавала ў вёсцы Пясчанка Бярозаўскага раёна. Калі Беларусь акупіравалі гітлераўцы, Аляксандра Мікітаўна пайшла ў партызанскі атрад, які знаходзіўся ў Спораўскіх лясах.

Тут па яе ініцыятыве ў 1944 годзе была арганізавана лясная партызанская школа, у якой навучалася каля 70 дзяцей. Былія вучні А. Каратковай сталі цяпер кіраўнікамі прамысловых і будаўнічых прадпрыемстваў, настаўнікамі, урачамі, геалагамі, афіцэрамі Савецкай Арміі. У адрас заслужанай настаўніцы школ БССР часта ідуць пісьмы, тэлеграмы ад тых, хто зрабіў першы крок у свет навукі пад яе кіраўніцтвам у цяжкіх і незвычайных лясных умовах.

У пасляваенны час А. Караткова не пакідала работы педагога, яшчэ чвэрць стагоддзя аддала яна высакароднай працы, вучыла дзяцей у пачатковых класах Бярозаўскай сярэдняй школы № 1.

Нядаўна А. Караткову праводзілі на пенсію. Калегі казалі ёй шчырае дзякуй за вялікую, карпатлівую працу, за выхаванне дзяцей.

І. АСКІРКА.

НАВІНЫ СТАРЫХ ЦЯРЭШКАВІЧ

Гэта беларуская вёска, што распягнулася ўсцяж звілістай ціхай Уці сярод маляўнічых лясоў Гомельшчыны, нагадвае вялікую будаўнічую пляцоўку. Тут узведзена мно-

га капітальных вытворчых пабудов — будынак рамонтна-механічных майстэрняў, жывёлагадоўчы гарадок. А ў самым цэнтры з'явілася новая вуліца, забудаваная двухпавярховымі дамамі гарадскога тыпу, на якой размешчаліся кантора саўгаса, сярэдняя школа, некалькі няматэматычных жылых дамоў з усімі камунальна-бытавымі выгодамі.

Шырока вядзецца індывідуальнае будаўніцтва. Перспектыўным планам прадугледжана карэнная перабудова вёскі. Невялічкія аддаленыя пасёлкі, жыхары якіх штогод цярпелі ад вясновай паводкі, ад непагадзі і бездарожжа, ссяляюцца на цэнтральную сядзібную вуліцу. Так, з пасёлка Высокая Грыва перасяліліся ўжо сем і работчы Мікалая Стасенкі, Леаніда Сульвінскага і Міхаіла Клімовіча.

Забудоўшчыкам вялікую дапамогу аказваюць саўгас, органы мясцовай улады. Выканком сельскага Савета забяспечвае іх будаўнічымі матэрыяламі, а дырэцыя саўгаса выдзеліла транспарт і накіравала кваліфікаваных майстроў для выканання будаўнічых работ.

А нядаўна на ўскраіне Старых Цярэшкавіч пачалося будаўніцтва буйнога дзяржаўнага прадпрыемства — механізаванай птушкафабрыкі на 200 тысяч курэй-нясушак. Дзяржава асігнавала на ўзвядзенне гэтага прамысловага комплексу па вытворчасці як і птушынага мяса 10 мільёнаў рублёў.

П. СТРЫБУК.

25 МІЛЬЁНАЎ СЛОІКАЎ

Случкі кансервавы завод — буйнейшы ў рэспубліцы.

Яго вытворчая магутнасць — 25 мільёнаў слоікаў кансерваў у год. Завод мае шэсць механізаваных ліній па вытворчасці гароднінных натуральных кансерваў, дзве аўтаматычныя лініі па вытворчасці натуральных сокаў, аддзяленні варкі павідла, варэння, экстрактаў. У яго распараджэнні складскія памяшканні на 5 мільёнаў слоікаў, сховішча на 500 тон і халадзільнік на 500 тон.

М. СЯЗУК.

СТАРАСЦЬ

ЗАБЯСПЕЧАНА

Штогод расце колькасць пенсіянераў у вёсках Бярозаўскага раёна. Цяпер тут налічваецца 4720 калгасных пенсіянераў. За першае паўгоддзе раённы аддзел сацыяльнага забеспячэння выплаціў ім больш за 383 тысячы рублёў.

Сумленнай працай заслужылі пенсіі паляводы Іван Юзэфовіч, Клаўдзія Рузь, Алена Левашэвіч і многія іншыя.

А. ІВАНОВ.

Яўгенія САВІЧ, якую вы бачыце на нашым здымку, — адна са старэйшых работніц Брэскага дывановага камбіната. Яна працуе ў аддзелачным цэху кантралёрам гатовай прадукцыі. Дываны, якія прайшлі праз рукі Яўгеніі Паўлаўны, заўсёды выдатнай якасці.

Фота В. ГЕРМАНА.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ
ПО-БЕЛОРУССКИ

Деятельности Белорусской государственной филармонии посвящена переводная статья номера «СУСТРЭЧА З ВЯЛІКІМ МАСТАЦТВАМ». Филармония является центром музыкальной жизни не только Минска, но и всей республики, так как здесь впервые исполняются многие произведения симфонической и камерной музыки, выступают отечественные и зарубежные коллективы. Вместе с тем филармония занимается пропагандой и распространением лучших музыкальных произведений в городах и селах Белоруссии.

«ЦАНА ДЫПЛОМА» — рассказ комментатора АПН А. Борисова о стоимости обучения советского студента в высшем учебном заведении. В этом рассказе говорится о принципах государственного обеспечения подготовки специалистов с высшим образованием [2 стр.].

В письме, опубликованном на 5-й странице на французском языке, Люсьен Гонья из Бельгии делится впечатлениями о поездке в Белоруссию, на родину своей жены Марии Горюх. Наш бельгийский друг рассказывает о Могилеве, Минске, о посещениях Хатыни, о незабываемых встречах на белорусской земле.

«СТВОРАНЫ ДЛЯ ПАЭЗІІ» — под этим заголовком на 7-й стр. помещены стихи замечательного русского поэта С. Есенина и вступительное слово к ним. Подборка стихотворений посвящается 75-летию со дня рождения поэта. О литературном музее Янки Купалы рассказывает в корреспонденции И. Есакова «У ГОСЦІ ДА КУПАЛЫ».

Гомельский парк — один из лучших памятников белорусской природы и белорусской архитектуры. О нем пишет Д. Черкасова на 8-й странице, в статье «У ГОМЕЛІ НАД СОЖАМ».

МАЛАДОСЦЬ ЮБІЛЯРА

Сто год таму назад Добрушская папяровая фабрыка была паўсаматужным прадпрыемствам па перапрацоўцы рызы. Жывуць яшчэ людзі, якія памятаюць дарэвалюцыйную фабрыку. Вось што расказвае былы сусільшчык папяровага цэха Васіль Бухонка:

— На фабрыцы ўсе работы выконваліся ўручную. Нават дзеці працавалі па дваццаць гадзін у суткі. У цэхах было брудна, вільготна. Людзі жылі ў бараках, для асвятлення карысталіся лучынай. Вельмі мізэрныя былі заробкі. Вясной, калі паводка затапяла турбіну, і ўлетку, калі вада спадала, фабрыку закрывалі на некалькі месяцаў. У гэты час рабочым нічога не плацілі і яны галадалі.

Ужо ў 1921 годзе добрушцы далі Савецкай краіне 1799 тон паперы. За працоўныя поспехі ў пяцігадовы юбілей Кастрычніцкай рэвалюцыі прадпрыемству было прысвоена імя — «Герой працы».

У 1929 годзе калектыў фабрыкі вырабіў 13,6 тысячы тон паперы. Неўзабаве ўступілі ў строй драўнінна-цэлюлозны і салама-цэлюлоз-

ны заводы. Упершыню ў свеце тут асвоілі няспынную варку цэлюлозы новым метадам. К пачатку 40-х гадоў фабрыка стала буйнейшым папераробным прадпрыемствам рэспублікі і перад Вялікай Айчыннай вайной выпусціла 36,1 тысячы тон паперы і 300 мільёнаў вучнёўскіх шыткаў.

Калі пачалася Вялікая Айчынная вайна, прадпрыемства эвакуіравалі на ўсход. Сотні рабочых, інжынераў, тэхнікаў пайшлі на фронт, многія — у партызанскія атрады. 318 рабочых не вярнуліся пасля вайны на прадпрыемства, іх імёны занесены ў кнігу «Жывыя вам бясконца ўдзячны».

Былыя франтавікі і партызаны ўзялі прадпрыемства з руін. Яны ўдыхнулі жыццё ў цэхі камбіната, упісалі яму бляскучыя старонак у яго біяграфію. Ужо ў першыя пасляваенныя гады быў ажыццэўлен выпуск паперы на ўзроўні 1940 года, у цэхах з'явіліся новыя высокапрадукцыйныя машыны і аргэматы.

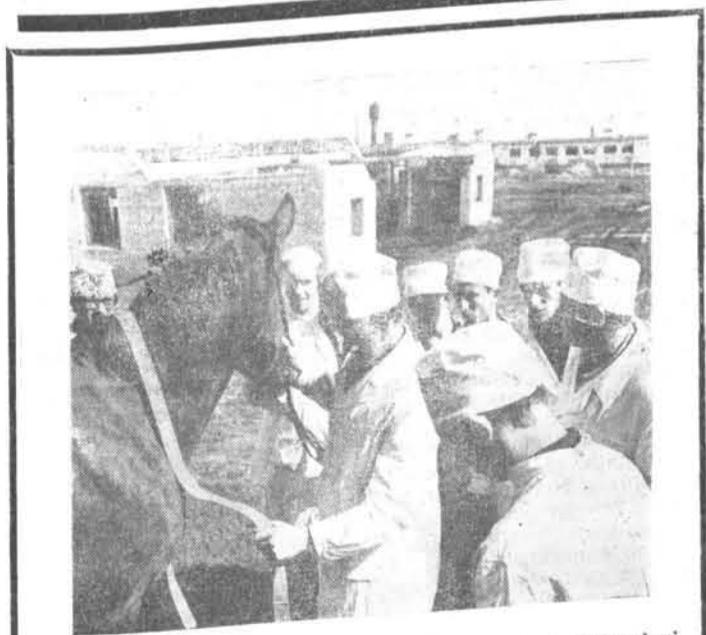
Ішоў час, шырэй распраўляў свае плечы камбінат. Выпуск прадукцыі павялічваўся.

У апошнія гады адбылося сур'езнае тэхнічнае пераўзбраенне прадпрыемства. За кароткі тэрмін былі мадэрнізаваны папераробчыя машыны. Пабудаваны новы кардонны цэх магутнасцю 2500 тон кардону ў год, падвоены магутнасці па вытворчасці святацэлюльнай паперы.

Адначасова ўдасканалілася тэхналогія. Добрушцы сталі пільнерамі ў асваенні высокасмалянога каніфольнага клею, адны з першых украінскіх поліакрыламід, першыя ў Беларусі ўжылі новыя адбеляваючыя фарбавальнікі. Цяпер «Герой працы» выпускае 67 працэнтаў саюзнай вытворчасці чарцёжнай і 50 працэнтаў паперы для малявання.

З прадукцыяй Добрушскага цэлюлозна-папяровага камбіната «Герой працы» людзі пачынаюць знаёмства з дзяцінства і затым карыстаюцца ёй усё жыццё. На шытках, зробленых у Добрушы, піша, напрыклад, кожны сёмы школьнік нашай краіны. Студэнты Манголіі, В'етнама, Карэі, Балгарыі, Чэхаславакіі, Кубы і іншых краін карыстаюцца добрушскай чарцёжнай паперай.

Л. ПРЫШЧЭПАУ.

Ужо сорак год рыхтуе спецыялістаў для вёскі Смілавіцкі зооветэрынарны тэхнікум. Каля 4 тысяч заатэхнікаў, ветэрынараў, аграномаў і тэхнікаў-пчаляроў, якія скончылі тэхнікум, працуюць у калгасах і саўгасах. Цяпер тут займаецца 1680 чалавек. Яны карыстаюцца добра абсталяванымі кабінетами і лабараторыямі. Да іх паслуг вучэбная гаспадарка, якая мае 1700 гектараў зямлі. Будуюцца новы вучэбна-лабараторны корпус, ветэрынарная клініка, цяпліца, рыбныя сажалкі.

НА ЗДЫМКУ: практычныя заняткі па хірургіі ў вучэбнай гаспадарцы.

Фота П. НАВАТАРАВА.

ЕСЛИ бы после этого Джеймс Беллингтон стал всерьез утверждать, что арбузы растут на деревьях, а сибирские медведи улетают зимовать в Африку, удивляться уже было бы невозможно.

365 ЯИЦ ДЛЯ ИВАНА

Что же будет с советской интеллигенцией? Да бог ее знает — то ли, по мнению автора, она станет «либеральнее», то ли и не станет. Неизвестно. Вот тут-то и произносится Джеймсом Беллингтоном фраза: «Не имея ясного представления о предмете, нельзя с уверенностью делать какие-либо прогнозы».

Что верно, то верно. И если бы вместо целой книжной статьи автор написал бы только одну эту фразу, он бы полностью исчерпал все здоровое и положительное, что в статье имеется.

То ли дело Роберт Фельдмессер, который в своем разделе книги «Расслоение общества и коммунизм» сразу берет быка за рога, предпочитая предметность абстрактной живописи. Например, что такое детские ясли и детские сады? Советские женщины считают их благом и охотно отдают туда своих детей, потому что это освобождает женщину для работы по специальности, сокращает семейные расходы, дает детям возможность, вместо того чтобы бесприглядно окопачиваться на улицах и во дворах, расти в веселом коллективе сверстников, пользоваться хорошим питанием, уходом. Но, полагает Роберт Фельдмессер, советские женщины ошибаются, что детские ясли и детские сады созданы для их удобства — они созданы для «борьбы за власть», поскольку в них воспитывают в «духе коллективизма»; советские женщины ошибаются также, думая, что они отдают детей в ясли и детские сады добровольно — на самом деле это им только кажется.

Так Роберт Фельдмессер и пишет:

«В программе партии говорится, что это должны делать (отдавать детей в ясли и детские сады. — Н. Г.) лишь те родители, которые желают дать своим детям дошкольного возраста общественное воспитание. И тем не менее совершенно определенно предполагается, что с достижением полного коммунизма все родители будут охотно это делать и делать добровольно; кроме того, это будет необходимо для предотвращения несправедливостей, порождаемых существованием социальных классов». Итак, наши родители, зная, что от них ожидают желания отдать своего ребенка в ясли, вполне могут сделать вывод, что отказ вызовет подозрение к их мотивам.

Ну, а если «подозрение к мотивам», то уж тут и со службы могут уволить и, чего доброго, в Сибирь отправить! Поэтому-то и отдают самые догадливые родители — в опасении репрессий — своих Вовок и Светок в ясли и детские сады, а другие, менее догадливые, не подозревающие, какие кары им грозят, следуют их примеру, в результате чего все советские мужчины и женщины начинают действовать по образу Панургова стада — одного барана бросили за борт, другие сами прыгают.

До чего же тонко, до чего дотошно разбирается Роберт Фельдмессер в кознях советских властей и психологии советских людей, с какой прозорливостью угадывает, что детские ясли — это всего лишь филиал партийной школы, где несмышленышей, еще не постигнувших обыкновенную азбуку, уже обучают азбуке коммунизма! А «открытие», что при коммунизме будут существовать «социальные классы», чего стоит! Ведь это значит, что между коммунизмом и современной капиталистической Америкой никакой

принципиальной разницы и не будет — там классы, тут классы, поди расхлебай эту окрошку. Но по каким же трудам, спрашивается, изучал Роберт Фельдмессер социализм и коммунизм, если даже большинству антикоммунистов известно, что классы порождаются частной собственностью на средства производства, а ни при социализме, ни при коммунизме такой собственности нет и быть не может? Право же, при таких познаниях не стоит братья не только за прогнозирование судьбы совет-

ском, что отдыхать, тогда как на самом деле надрываются на «общественной работе». И жарится немилосердно, получив отпуск, какие-либо дяди или тети на солнце, снимают с себя гуманным методом кожу — ах, это они делают «общественно полезную работу»: ждет молодой человек на свидание свою девушку, которая задержалась в парикмахерской, — и делает тем самым «общественно полезную работу».

Но еще страшнее выглядит в изображении Роберта Фельдмессера проблема пи-

горло, отдавать на косметические цели — вот журнал «Здоровье» рекомендует, а множество женщин делают во имя красоты «маски» на лицо, в состав которых входят яичные не то желтки, не то белки. Здорово получится — женщины краснеют, а яичной проблемы как не бывало!

На этом, пожалуй, можно поставить точку на цитатах из двухтомника. Потому что еще Бисмарк сказал: «Глупость — дар божий, но им не следует злоупотреблять».

Николай ГРИБАЧЕВ

КУЛИКИ НА КОЧКАХ

ДЛЯ ЧЕГО ЛАСТОЧКЕ КРЫЛЬЯ?

Что больше всего поражает в этой книге? Смесь невежества со злопыхательством, мелкожульнической ловкости рук с научным апломбом, жонглирование цифрами прошлого десятилетия из страха перед настоящим, убогое в наш век представление, что все общественные перемены и явления, от Октябрьской революции до организации детских яслей, имеют своей первопричиной борьбу «за власть и богатство» и «модернизацию». Последнее понятие — авторы настолько ограничены своим американским опытом, что просто не могут представить какого-либо другого. Как может догадаться треска, для чего ласточке крылья? Правда, при этом становится воистину загадочным, почему многие из авторов носят титулы «профессоров социологии», но, видимо, в США свои понятия об «учености» в области общественных наук.

Но, пожалуй, самая поразительная особенность двухтомника — это полное, стопроцентное отсутствие у всех без исключения авторов чувства человечности. Они равнодушны и бесстрашны, как роботы, решительно «отчуждают» человека от того, что и делает его человеком, — от способности мыслить, чувствовать, любить и ненавидеть, мечтать, иметь высокие идеалы, жертвовать жизнью ради торжества справедливости и устремляться к звездам. Они, авторы, нагромождают цифирь на цифирь, ныряют в глубины политики, экономики, науки, рассматривают человека как потребителя радиоприемников и яиц, как объект политических махинаций и «идеологического воздействия» и решительно нигде не задаются вопросом — а только ли для производства и потребления существуют личность и общество? Даже когда речь заходит о культуре, о литературе, они, эти «специалисты» с каменными лицами, меньше всего толкуют о том, какие художественные ценности создали те или иные литераторы, а только о том, какую политическую позицию они занимают — «либералы» или «консерваторы». И здесь их кругозор не больше, чем у кулика на кочке.

Но и равнодушные к высокому смыслу человеческого существования объясняется все тем же — крылья интеллекта у этих «соавторов-специалистов» настолько недоразвиты и слабы, что они никак не могут вырваться за пределы американского образа жизни, который в рекламе декларирует «свободу личности», а на практике человеческую ценность измеряет чековой книжкой.

И, наконец, каково же

«будущее советского общества» в целях проникновения в которое и написан двухтомник?

Тут необходимо предварение. Самым солидным и осторожным из всех авторов, пожалуй, является Аллен Кассоф, которому принадлежит предисловие и послесловие. Его взгляды и оценки во многом расходятся с другими «советологами», и не только с теми, что представлены в книге. Во-первых, любопытна его оценка нашей страны в ее настоящем. Вот что пишет Аллен Кассоф:

«Прочное место, которое завоевал себе Советский Союз среди крупнейших мировых держав, представляет собой лишь внешнее выражение зрелости его социальных институтов; появления квалифицированного, грамотного населения с мировоззрением и побуждениями, соответствующими условиям жизни в эпоху передовой техники; высокоэффективной системы образования; мощной и все расширяющейся экономической базы, а также сети городских комплексов, требующих специализации труда и мобильности, характерных для жизни современного общества... О масштабах советских достижений при всех их недостатках и неравномерности еще более убедительно свидетельствует тот факт, что до сих пор большинство людей в большинстве стран мира ни о чем подобном даже мечтать не смеет».

Да, это совсем не тот «исходный плацдарм», который рисует Сирил Блэк, Роберт Фельдмессер и иже с ними. А каково же будущее советского общества? Аллен Кассоф отвергает и теорию «конвергенции», в соответствии с которой социализм и капитализм на каком-то этапе «соются», и предположение, что СССР может стать более «западным», и китайские обвинения, будто Советский Союз скатился к капитализму — он называет это обвинение «чудовищным» и «любопытной исторической шуткой». И заключает следующим образом:

«Доказательства, изложенные в этой книге, скорее всего свидетельствуют о появлении в Советском Союзе того, что может быть лучше всего определено как более или менее доброжелательный авторитаризм, очень жизнеспособный и долговечный».

Сирил Блэк, недолго думая, рубил сплеча и называл Советский Союз обществом «тоталитарным», Аллен Кассоф, как бы подправляя своих не в меру ретивых подопечных, смягчает и называет «авторитарным», да при том еще и «доброжелательным».

Но, спрашивается, стоило ли ради такого вывода, такой картины «будущего советского общества» в США писать и в Лондоне издавать двухтомник? На это существует только один ответ — перед лицом неуклонного и быстрого положительного развития Советского Союза и коммунистического движения в мире американская пропаганда, лишившись возможности каркать о «кризисах» и «провалах» — это еще делают галетчики, но им не верят даже их боссы, — пускает в обращение любые эрзацы. Тень — штука бесплотная, к существованию предмета отношения не имеет, но умело наброшенная, может исказить его очертания. На это и расчет. И еще — раз существуют антисоветские «центры», раз существуют «советологи» и «кремленологи» с профессорскими званиями, надо же им дать работу и предоставить возможность цитировать друг друга.

Но у них свое дело — у нас свое.

Они, вздыхая, смотрят в шестидесятые годы — мы живем в преддверии XXIV съезда партии и, полные оптимизма и творческого вдохновения, смотрим в годы восьмидесятые.

ского общества, но и своей собственной хотя бы на день вперед. Вот возьмут и не привлекут Роберта Фельдмессера для написания следующего ученого труда, в котором будет доказываться, что при социализме все спят под общим одеялом, а детям вместо имен присваиваются номера, и гонорар иссякнет, из чего же тогда в случае болезни платить пятьсот долларов за удаление аппендицита и срок два доллара в день за больничную койку, если придется занедужить? Советским-то жителям в «тоталитарном» государстве, — им что: безработицы нет, медицинская помощь бесплатная, обучение детей бесплатное, инфляция не грозит, для получения пенсии не надо двадцать пять лет вносить каждый месяц взносы, квартирная плата, в отличие от тридцатипроцентной американской, низкая, почти в десять раз меньше.

Но особенно беспокоит Роберта Фельдмессера два момента жизни человека при коммунизме — проблема отдыха и проблема питания. Посуеволив относительно того, что члены бригады коммунистического труда иногда сами ремонтировали свои станки и вели добровольную «общественную работу», — ее, эту общественную работу, Роберт Фельдмессер даже берет в кавычки, заранее предполагая, что тут дело нечисто, — сообщив сенсационную новость, что преподаватели музыки после окончания уроков на добровольных началах работают «в конструкторском бюро» — откроем Роберту Фельдмессеру секрет, это именно они, преподаватели музыки, конструировали наши спутники! — он приходит к выводу, что в Советском Союзе люди совершенно не отдыхают и никогда отдыхать не будут. Так и пишет:

«Из появившихся многочисленных исследований проблемы использования свободного времени фактически явствует, что человек коммунистического общества будет посвящать все время (кроме сна) «общественно полезной деятельности».

Невозможно удержаться от искушения задать вопрос — из «исследований» чьих? Из «появившихся» — где?

Если учесть, что Роберт Фельдмессер дает к статье больше двадцати ссылок на западные источники, в том числе на Роберта К. Фельдмессера, — все станет ясно.

Но вернемся к советским людям.

О бедные, наивные советские люди! Ходят они в театры и кино, на хоккейные и футбольные матчи, где власть вопяет «судью на мыло», бродят по туристским маршрутам с рюкзаками за плечами, ездят на рыбалки и по простоте своей полагают при

тания при коммунизме. Тут уж пуливым лучше и вовсе не читать, тут и у людей со стальными нервами мурашки по коже! И хотя цитата получится длинновата, ничего не поделаешь, придется привести это фельдмессеровское живописание целиком:

«Теперь представьте себе среднего коммунистического Ивана за завтраком в общественной столовой... К 1980 году, то есть к тому моменту, когда предполагалось построить «материальную базу» коммунизма, производство яиц должно составить 365 штук на душу населения в год, или по одному яйцу на человека в день. Мы можем предположить, что определенное число яиц, скажем, по одному на человека в неделю, будут использовать для потребления в другой форме — для изготовления тортов, пудингов, и т. д. Из этого вытекает, что норма потребления Ивана, то есть его объективная потребность, будет составлять шесть яиц в неделю, и его коллектив, сидящий вместе с ним за столом в общественной столовой, будет заботиться о том, чтобы он съел именно это число яиц на пользу своему организму. Он, однако, будет сам решать, как распределить эти яйца на неделю и есть ли их вареными, в виде яичницы или омлетов. Вот вам индивидуальное по форме, коммунистическое по содержанию потребление...».

Ох, очень я опасаясь, что кто-нибудь из читающих подумает: «Ну да, рассказывайте побасочки, что это научное исследование! Всякому дураку видно, что это всего лишь юмористика в стиле Аркадия Аверченко!» Увы и увыв, все это пишется всерьез. И чтобы в этом ни у кого никаких сомнений не оставалось, приведу еще один отрывок, где проблема яиц возводится на уровень современной политики:

«Что же в таком случае делать с теми, — пишет далее Фельдмессер, — кто не желает съедать свои шесть яиц или пытается съесть больше, или чье поведение в каком-то отношении выходит за нормы «коммунистического по содержанию»? Тот факт, что подобные возможности были прямо признаны и что была полностью признана недостаточность методов принуждения для решения таких проблем, свидетельствует о реализме руководителей».

Чувствуете, какая глубокая философия, какая научность и глубина диалектики?

Между прочим, оправившись от страха, который сперва нагнал на меня Роберт Фельдмессер, я вдруг увидел один оригинальный способ избавиться от этой пытки яйцами «в вареном виде, в виде яичницы или омлета». Мы будем их, эти чертovy яйца, которые не лезут в

Біелоруссия-терре de paix, de progres et d'amitie!

СЕТТЕ fois, c'est sous le soleil matinal, mais déjà radieux de juillet que nous avons revu Minsk ma femme et moi. Ses rayons dorés lui ajoutaient un supplément de beauté. Tout paraissait plus gai, plus majestueux. Comment s'imaginer que voici 25 ans à peine, au lendemain de la victoire, cette Ville n'était qu'un vaste champ de ruines. A cette époque, des occidentaux pessimistes avaient prédit qu'il faudrait bien 100 ans pour la reconstruire. C'était mal connaître le courageux peuple biélorusse. Avec la même ardeur patriotique qu'au combat contre les envahisseurs hitlériens, ils reconstruisirent, en quelques années, et plus belle encore, la capitale de leur patrie socialiste.

Minsk, à l'heure actuelle, est une des plus belles Villes d'Europe. Impeccable au point de vue urbanisme; les artères très larges, enjolivées de plattes-bandes fleuries, ont été conçues en prévision de l'avenir. Nous éprouvâmes beaucoup de satisfaction en parcourant ces magnifiques allées, en voiture, pour gagner la chaussée vers Moghilev. Aux extrémités de la Ville, nous remarquâmes que de nouvelles entreprises, de ravissants quartiers d'habitations, soigneusement encadrés d'espaces verts et de squares où les enfants peuvent s'ébattre, avaient été construits depuis notre dernière visite.

La grand-route qui mène à Moghilev, notre point de destination, s'étend sur plus de 200 kms. Le décor change sans cesse. On y voit d'immenses champs de lin, tantôt on roule à travers la forêt féérique où prédominent les bouleaux argentés. On longe également de gigantesques cultures de pommes de terre. Dans les champs de froment, la moisson bat déjà son plein. De nombreuses et puissantes moissonneuses-batteuses, s'en donnent à coeur joie dans ces océans blonds dont la fin se confond avec l'horizon.

Le voyage est très agréable, voici à peine 2 1/4 h que nous avons pris congé du camarade A. V. Malakhov, de la société biélorusse pour l'amitié, qui nous avait fait la très agréable surprise de nous accueillir à l'arrivée du train en gare de Minsk; et déjà, nous franchissons le panneau souhaitant la bienvenue aux voyageurs qui arrivent à Moghilev. Cette attention témoigne de l'hospitalité des Moghileviens et de la joie qu'ils éprouvent à recevoir des visiteurs. C'est à juste titre qu'ils ont le droit d'être fiers du miracle économique qu'ils ont accompli dans la cité.

Avant la Révolution d'Octobre, Moghilev n'était qu'un chef-lieu de province campagnarde. A présent, c'est un des centres industriels les plus importants de la République. Avec une population de plus de 180.000 habitants la région produit notamment: des camions automobiles, des bulldozers, des scrapers, des tracteurs, des moteurs électriques, des ascenseurs, des appareils de construction, des tubes métalliques, du cuir, etc. Mais l'industrie la plus importante est l'industrie chimique. La plus grande usine au monde de fibres synthétiques, «Laysan», vient d'entrer en fonction.

La prospérité de la Ville saute aux yeux. Aux forêts d'arbres ont succédé une forêt de grues de construction. Non seulement on construit de nouvelles fabriques et entreprises, mais c'est aussi par milliers que se construisent les nouvelles habitations. Les nouveaux microrayons

ressemblent beaucoup aux cités françaises de «HLM». En lisant la presse locale on est frappé par le nombre important d'offres d'emplois, les plus divers, dont les pages sont couvertes. Pas question de rester chomeur ici.

La Ville est dotée d'un intense réseau de communications urbaines. Trolleybus et autobus circulent à intervalles de 2 à 3 minutes.

Par ces chaudes journées de juillet, Moghilev avait l'aspect d'une cité balnéaire. Tout au long du fleuve Dniepr, les pouvoirs publics ont créé de superbes plages en sable fin. C'est par milliers que les habitants viennent y prendre des bains de soleil et s'adonnent aux plaisirs de la natation.

De mes contacts avec la population, j'emporte le sentiment que les biélorusses vivent confiants dans l'avenir. Ils sont très fiers du travail de titan qu'ils accomplissent pour doter leur pays d'une infrastructure industrielle d'avant-garde. Chaque année leur niveau de vie et leur bien-être augmente. Ainsi grâce à la l'accroissement de la production industrielle et agricole, l'an dernier, le revenu national s'est accru de 9% par rapport à l'année précédente. Ce qui s'est traduit par une augmentation de 4% pour les salaires des ouvriers et des employeurs et de 6% pour les kolkhoziens. De plus les fonds sociaux ont distribué 1,9 milliard de Roubles, soit 8% en plus, sous forme de pensions, bourses d'étude, aide médicale et autres formes d'aide sociale.

Lors de notre voyage de retour, nous avons séjourné deux jours à Minsk où nous fûmes les hôtes de la société pour l'amitié. Ce fut pour nous une grande joie de retrouver beaucoup d'amis anciens et de faire la connaissance de nouveaux. Sous leur conduite, nous visitâmes, avec beaucoup d'intérêt, le camp de camping de Minsk. Il nous a beaucoup plu et est à classer parmi les mieux équipés d'Europe. En ce qui nous concerne, nous n'en avons jamais vu d'aussi beau. Tout y est conçu dans le souci d'apporter aux touristes le calme et le confort maximum. On peut y louer n'importe quel matériel de camping souhaité, des bungalows confortablement meublés. Les chemins et les emplacements pour les voitures ou les caravanes sont parfaitement asphaltés. Une cuisine équipée de plusieurs cuisinières au gaz est mise gracieusement à la disposition des vacanciers. En plus un restaurant à prix modiques offre la possibilité de prendre des repas complets. On y rencontre des campeurs de toutes les nationalités: Italiens, Français, Allemands, Autrichiens, Belges, Hollandais, etc. Ce camp nous a tellement charmé, que

nous avons décidé de venir y passer des vacances, avec nos amis, dans un proche avenir.

Nous fûmes aussi très intéressés par la visite que nous fîmes au «Kourgan de la gloire», monument situé à une vingtaine de kms de Minsk en direction de Moscou, à l'endroit où se rejoignirent les 4 armées libératrices de la Capitale lors de la grande guerre patriotique. Il est construit sur une butte de terre qui provient de tous les champs de bataille de la République. Il symbolise parfaitement la puissance de ces 4 armées soviétiques dont les baïonnettes s'élevaient vers le ciel semblant lancer un avertissement sévère à tout agresseur éventuel.

Nous allâmes aussi nous recueillir à l'endroit où existait le village de Khatyn, village qui fut incendié et la population brûlée vive par les bandits hitlériens. Parmi les 149 habitants il y avait 76 enfants. A l'heure actuelle Khatyn est devenue le lieu de pèlerinage qui perpétuera à jamais le souvenir de la cruauté bestiale engendrée par le fascisme nazi. Khatyn rappelle aussi que de telles atrocités se sont reproduites dans 136 villages biélorusses.

Il est impossible d'exprimer exactement l'émotion qui vous serre la gorge lorsqu'en pénétrant dans ce sanctuaire vous êtes accueillis par la statue de Joseph Kamynski, le seul rescapé du massacre, tenant le cadavre mutilé de son enfant dans les bras. Comment ne pas frissonner d'effroi en entendant, toutes les minutes, sonner le glas par les cloches posées sur les cheminées noires qui indiquent l'endroit occupé par chaque demeure incendiée. Quel sentiment de colère s'empare de vous, vous étouffé en pensant qu'une telle barbarie a été commise par un peuple qui se voulait hautement cultivé. Et pourtant... en quittant Khatyn ce n'est pas à la haine envers la nation allemande que vous êtes invité. Au contraire des inscriptions vous sollicitent à lutter pour la paix et l'amitié entre tous les peuples afin que plus jamais dans le monde de tels drames ne se reproduisent.

Au terme de notre voyage, nous avons eu l'honneur de rencontrer le très sympathique camarade Lev Bessmertny, Directeur du Palais de la culture des mineurs de la Ville de Soligorsk. A la suite du voyage en Belgique, l'an dernier, de l'écrivain biélorusse, bien connu, Yvan P. Chamiakine et de Valentina Alexéevna Tcherniavskaya, Vice-Présidente de la société biélorusse pour les relations culturelles et d'amitié avec les pays étrangers; le centre culturel de la Ville belge de Trazegnies avait exprimé le souhait d'établir des relations fraternelles avec un centre culturel de Biélorussie.

Люсьен ГАНЬЯ і Марыя ГАРОХ у Хатыні.

Les amis de Soligorsk ont répondu, «présent». Ce qui m'a valu le plaisir de transmettre au camarade Bessmertny les 1-ères propositions d'échanges culturels: dessins d'enfants, souvenirs, disques, bandes enregistrées, expositions de photos, diapositives, films et dans un proche avenir: une tournée d'artistes amateurs. Ces propositions furent acceptées avec enthousiasme. Les amis de Soligorsk envisagent déjà l'envoi, l'an prochain, en Belgique, d'une troupe d'artistes amateurs!

Cette rencontre nous a apporté beaucoup de satisfaction car au retour du 5-ème voyage en Biélorussie Soviétique, nous emportons le sentiment de ne pas avoir perdu notre temps en vacances et d'avoir oeuvré au rapprochement des peuples Biélorusse et Belge et par tant d'avoir servi la cause de la paix et de l'amitié entre les peuples qui nous est si chère!

Lucien Gogniat
Secrétaire régional des «ABS»
de Charleroi

ПОЛУЧИЛА высланные вами книги. Большое спасибо. Вы даже представить себе не можете, сколько радости доставили мне эти подарки.

Передо мной лежит красочно оформленный букварь. Когда я просматривала его в первый раз, мне припомнилось далекое детство...

Мы сидим за столом: я и моя старшая сестра Маша. Перед нами букварь. Сестра медленно читает по слогам: «Ма-ма, Ма-ша». Я повторяю вслед за ней. Мне приятно, что я тоже могу читать.

Потом была первая мировая война. Фронт приближался к Риге, и наша семья вместе с другими беженцами отправилась в глубь России. По дороге Маша заболела и умерла. Жили мы тогда в Смоленске. Потом были Великие Луки, Орел и, наконец, Брянск. В этом городе и застала нас Октябрьская революция. А три года спустя мы вернулись в Ригу. Здесь я впервые пошла в школу.

На одной из страниц букваря изображена девочка в школьной форме. Смотрю я на нее и плачу: как счастливы дети моей Родины, те, кто теперь идет в школу. Все у них есть: и чудесные школьные помещения, и учебники, и красивая форма. А тогда, в 20-е годы, в Риге не хватало школ, классы были переполнены детворой, одетой кто во что горазд. Помню, с каким трудом мама сумела сделать мне темно-синее платье и черный передник для школы.

Ну, да ладно, перейду от прошлого к настоящему. У меня уже собралась неплохая библиотечка советских авторов.

У ПАЧАТКУ 67-га года я ўпершыню атрымаў нумар «Голасу Радзімы». У той дзень я быў самым шчаслівым чалавекам. Дзякуючы вашай газеце я ўпершыню за доўгія гады жыцця на чужыне меў магчымасць чытаць на роднай беларускай мове.

Але шчасце было нядоўгім. Па невядомых прычынах у апошні час газета перастала прыходзіць на мой адрас. Не баюся перабольшання, калі гавару, што пасля гэтага святло для мяне згасла. Я зноў адчуў сябе адзінокім, адарваным ад сваёй Радзімы.

Дарагія суайчыннікі! Звяртаюся да вас з адзінай просьбай: высылайце мне «Голас Радзімы».

З падзякай

I. A.

Бразілія.

ПРИВЕТ тебе, моя родина, мой родной и любимый край! Привет вам, дорогие товарищи из редакции! Родине моей, всем вам, друзья, всем советским людям я желаю счастья.

До сих пор я вам не писала. Теперь решила написать, потому что мне очень грустно. Особенно, когда получу письмо от родственников. Думается тогда: как живет моя страна, каковы ее успехи? Я слышу много враждебной пропаганды о Советском Союзе, но не верю ей—разве можно верить капиталистам, которые эксплуатируют рабочих, ненавидят СССР? Вместе с тем меня радует развитие торговли Франции с Советской страной.

Валентина ХОТИЛОВЕЦ.
Франция.

Много книг о В. И. Ленине. Один мой знакомый, который работает в университетской библиотеке, просил подарить ему некоторые книги. Конечно, я с удовольствием выполню его просьбу: пусть как можно больше людей знакомится с Советской страной.

Я же лично думаю в ближайшее время побывать в Родине. Хочу своими глазами увидеть, как живут советские люди, узнать их интересы, духовные запросы; хочу подышать одним воздухом с ними. Но для того, чтобы осуществиться такую поездку, требуются деньги и время, т. е. именно то, чего обычно не хватает.

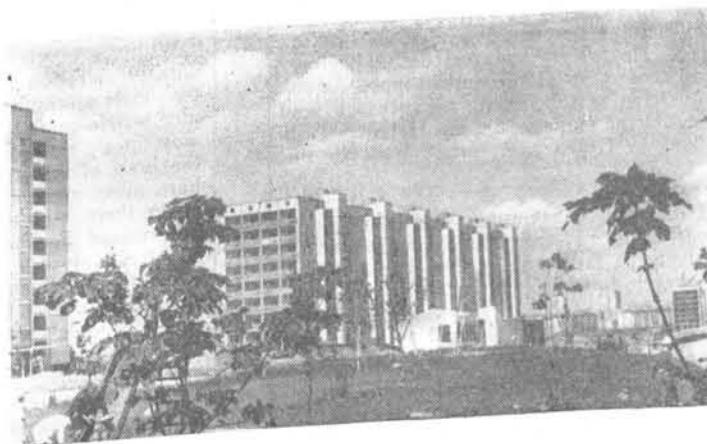
Поэтому пока приходится довольствоваться более доступными формами общения с Родиной. Так, например, 30 сентября у нас в Бирмингеме открылась выставка, на которой можно купить некоторые русские сувениры. В ближайшие дни я собираюсь посетить эту выставку и пополнить свою маленькую коллекцию. Дело в том, что такая же выставка была два года назад в Лондоне. Тогда я купила множество забавных вещей: матрешек, кукол, различных фигурок из дерева и т. п. Нужно сказать, что русские сувениры очень ценятся в Англии. Поэтому моя коллекция вызывает восхищение у моих английских друзей.

Заканчивая письмо, хочу еще раз поблагодарить за ваш чудесный подарок.

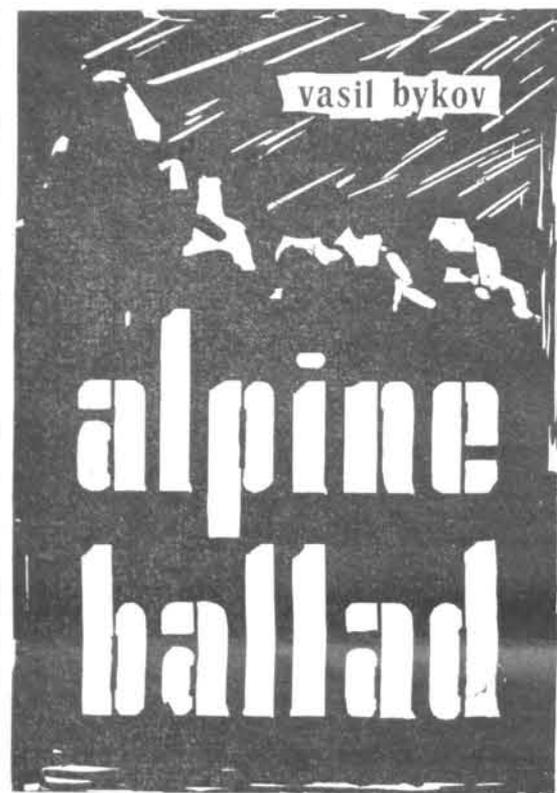
Анастасия ДИТРИДЖ.
Англия.

Голас Радзімы

№ 42 (1151)

На пустычы па Ракаўскім шасэ ў Мінску ўздымаюцца новыя жылыя дамы.
Фота К. ЯКУБОВІЧА.

(For the beginning see issues Nos. 37-41)

They found a suitable place on the slope and crawled upwards between the boulders. Today, for the first time since they had met, she went in front and he, lagging slightly behind, scrambled after her; this was like the first show of confidence between them.

The stony slope was rather steep at this point and her clogs kept slipping and falling from her feet. In the end the girl took them off and carried them in one hand; with the other she pulled herself up by the wire-hard, prickly stems of some plant, jumping from stone to stone with the agility of a lizard.

«*Russo*», she said, stopping for a moment. «You officer?»

«I'm no officer. I'm a P.O.W.»

«P.O.W. Understand. What you do before war?»

Ivan did not answer immediately. He did not like the idea of her interrogating him like the counter intelligence department of the army, and grunted hesitantly:

«*Kolkhoznik!*»

«What is *kolkhoznik*?»

«You don't understand but you keep asking questions», he said roughly. «It's something like a *Bauer*, farmer, *verstehen?*»

«Ah, I know—*Landwirtschaft*, farming.»

«That's it, *kolkhoz*.»

«I like *kolkhoz*», she said, suddenly brightening up. «*Kolkhoz* good, *Lavorare*, work all together. Rest all together. Everything all together. Good when all together. *Russo kolkhoz* good *economica*. I understand right?» she asked and looked round at him.

Before he could answer stones, earth and rubbish moved by her feet came tumbling down on him and he barely managed to get out of the way. She laugh-

ed cheekily at him from above and leaned sideways against the slope.

«Keep quiet, can't you!» Ivan shouted angrily.

She again remembered where she was, covered her mouth with her hand and looked round.

«Pardon.»

«Pardon, pardon! Keep quiet. What are you getting excited about?»

Her carelessness aroused his ire. Perhaps he had shouted too brusquely at her, she gave him an angry look and pressed her lips together.

«My name Giulia. Signorina Giulia», she said.

He looked at her sternly, thinking «So what if you are a signorina!» It meant absolutely nothing whatever to him and he had no intention of giving her any special treatment. She seemed to have taken offence, stopped talking and hurried up the slope. Ivan lagged slightly behind. He bent low over the ground taking long strides over the rough stones, glancing occasionally at her agile striped figure and wondering who she could be. Some dissolute European *Hure*¹ as the Germans called them, a homeless wanderer in the noisy Italian cities, a thoughtless moth who had burnt her wings in the fierce fires of war? That seemed the most likely, judging by her mischievous and, apparently, adventure-loving character. It was true that the number on her jacket had been red which showed that she was a political prisoner, and she had said something about how she hated the Germans, but Ivan did not believe too greatly that her hatred of the fascists had any serious grounds. It was possible that one of them had insulted her, and then she had been through the bitter experience of the camp, but such as she would hardly be likely to remember insults for long. Any-

¹ Whore (*Germ.*)—Tr.

way, he scarcely knew her although he had several times witnessed her thoughtlessness in many of the little things on which the fate of their escape depended. He realised that in this situation he would have to be particularly vigilant and rely mainly on himself.

7 When at last they reached the brow of the cliff and paused for breath they saw spread out before them a huge gently-sloping hillside covered with stunted and twisted mountain pines. After the damp and gloomy ravine the open mountain-side seemed unusually extensive; far below them lay a wide valley, and beyond it, in the pale, blue-grey haze, towered the next range of mountains.

«*Rauchen*», she panted, using the word she had heard Germans use when they stopped work for a smoke; they however, had nothing to smoke. «Rest little while.»

Without answering Ivan sat down on the edge of a block of stone that jutted up out of the earth while she took a swift glance uphill at the tangled mass of boulders and rocks and then downhill at the forested slope with frequent patches of brown earth between the trees. He looked up at her and felt that her glance had rested on something that made her freeze into immobility, holding up one foot and even forgetting to put the clog on it. He jumped up—far down below there was a path running through the trees. Giulia gripped his sleeve without turning round.

«*Russo, Mensch! Man!*»

He could already see him himself, hurrying up the path.

They sat down. Giulia seemed to have forgotten that she was offended with him and looked straight at him with her deep, dark eyes; he turned his scow-

ling face away from her and took the pistol out from under his jacket. The girl understood what he was going to do when he touched her on the shoulder as if telling her to stay there while he, crouching down, disappeared into the far from dense pine grove, hurrying down the slope, pushing the lower branches aside in the hope of reaching the path.

He approached the path at a point farther away than he had counted on.

He had been trying to find a place where the trees were thicker and it had taken him a long way from the ravine; he began to think that he should not have left the girl there, for he still had not reached the path. There was a strong smell of pine needles in the air and those that so richly carpeted the stony ground were merciless to his already badly lacerated feet. Soon the rays of the morning sun slipped over the mountains and began to warm the air. Recalling the chase of the day before, he released the catch on the plastic handle of the pistol and pulled out the magazine—there were five rounds in the magazine and one in the breech. This made him more hopeful; he thought he might be able to get hold of some clothing, shoes and, perhaps, food. He was still desperately hungry. He had grown noticeably weaker, and at the very thought of food his mouth filled with saliva that he could scarcely manage to swallow.

The path appeared suddenly among the pines about ten paces from him; he stopped there, looked up and down, but saw no one. He stood and listened—a tiny, dock-tailed bird flew up from a fantastically twisted pine quite close to him and an old cone fell to the ground. Then silence. He looked round for some sort of cover and a little farther on to some sparse, prickly grass behind a moss-covered rock.

He lay face-down on the ground glancing fre-

quently at where the path showed between the trees, and wondering what he was going to do with the man. He was certain that the man coming up the path was no soldier and that he would hand over his clothes without offering any resistance (after all Ivan had a pistol), but what then? His conscience revolted against the idea of killing an unarmed man, while to let him go free would be sheer suicide. No matter how tensely he strained his tired brain that he was not complete master of he could not think of a way out, he felt that this indetermination boded no good. One thing was absolutely certain—they would never be able to cross the main range in their present state.

The man proved to be closer than Ivan had imagined. He appeared suddenly on the path below, bent double under a load and trotting rather than walking; he was out of breath and he kept looking back and searching the trees with his eyes. Could he have seen them? Ivan lay tense behind his rock, curling up into as small a ball as possible and trying to hide his striped clothing and then with sudden fury he cursed as the full realisation came to him that what he was about to do was foul and despicable.

But it had to be done.

He let the man come close and kept out of sight by pulling up his legs and moving round the rock. An ant was wriggling up his sleeve and it made his shoulder burn as if it had been stung by nettles. The Austrian was carrying a heavy canvas bag on his back. He came hurrying along in his rough, thick-soled boots, and had just reached the rock when Ivan reached the path in three short leaps. Hearing a noise, the man looked behind him; he was an awkwardly-built, fat, elderly man in a leather jacket, a Tyrolean hat with beaver-tail tassels and well worn trousers baggy at the knees. His eyelids fluttered

from the unexpectedness of it all, he said something in rapid German, waved his arms and moved towards Ivan. The Russian raised the pistol.

«*Herr Häftling! Herr Häftling!*» burred the Austrian, «*Wozu die Pistole? S.S.*»¹

Ivan was immediately on the alert; reluctant as he was to believe it, he realised that they were again in trouble. That damned ant was running about between his shoulder blades but Ivan did not make a move to shake it off—he stared at the Austrian with severe merciless eyes.

«*S.S. Dort S.S. Patrol!*» The man spoke in worried tones. He was excited, the sweat was running in streams down his elderly, flabby face, and his chest was wheezing and rattling loudly. Ivan looked round and bit his lip.

«Where S.S.?»

«There, there. I want to help you!»

The man waved one hand, holding on to the strap of his bag with the other.

«You're not lying?»

«No, no, I'm an honest man», he said heatedly. And then, changing his tone, he said in broken Russian, «I was prisoner in Siberia.»

A certain warmth flashed up in his worried, lacklustre eyes, as though he had recalled something pleasant, and Ivan could see that he was not pretending. There was need to hurry, because they might be discovered at any moment and their last hope of obtaining even a crust of bread would disappear together with that man.

«Who you? Why you here?» Ivan asked sternly and roughly dragged the Austrian off the path by the sleeve of his jacket.

¹ Mr. Prisoner! Mr. Prisoner! You don't need the pistol. S.S. (*Germ.*)—Tr.

«I'm the forester, my house is over there.»

Ivan looked up in the direction the man indicated but could not see any house; what he did see was Giulia coming out from among the trees; she had apparently heard them talking and was calling out to him.

«*Russo! Russo! Run...*»

Ivan took no notice of her warning cry but again caught the Austrian by the shoulder and pulled the bag off his back.

«*Essen? Food?*»

«*Ja, ja. Brot.*»¹ said the Austrian.

He seemed to understand what was wanted of him, dropped to his knees and with trembling fingers unzipped his rucksack. Ivan grabbed a small loaf of stale bread out of the bag. The Austrian did not object, he had suddenly gone flabby and lost his former vitality; for a moment Ivan felt like reproaching himself. He rapidly suppressed that feeling, however, and looked up at the snow-topped mountains. The Austrian was fastening his rucksack, and his fingers could not manage the zip fastener; Ivan threw the loaf to Giulia and turned back to the man.

«Take it off!»

Ivan had forgotten the German word for jacket and the Austrian did not understand him, so he tugged expressively at the man's sleeve. The Austrian was in no hurry to hand over his clothing and there was confusion on his red, elderly, sclerotic face. «*Schneller! Faster!*» shouted Ivan and pulled all the harder.

«*Schneller, schneller, Russo! Quick!*» Giulia called softly but insistently from among the trees. In a sort of hopeless resignation the Austrian, his whole

¹ Bread (*Germ.*)—Tr.

body suddenly turning to a flabby mass, took off the jacket. Ivan almost tore it out of his hands and looked into the man's eyes for the last time. He realised that it was base ingratitude, that it was robbery, and that the man would be faced with the threat of the gallows as a result; but there was no other way.

He ran to the place among the trees where he had seen Giulia's striped jacket and, looking back as he went, saw that the Austrian, left only in dark blue braces over a light shirt, was still standing in the same place, following them with his eyes, his hands hanging by his sides. Ivan never found out exactly what that glance meant.

8 Again they climbed upwards as fast as they could.

Within a quarter of an hour their faces were wet with perspiration and their steps had become shorter—their strength was beginning to give out. The pine woods came to an end and they continued their way up a gentle grassy slope; this was apparently the limit of the forest and higher up there were bare, moss-covered boulders and piled-up rocks; and above them, high up against the sky, rose the snow-besprinkled backbone of the mountain spur, grey like the wing of a partridge. The slope grew steeper and ended against a vertical wall of rock which, as they drew nearer to it, Ivan realised they would never be able to climb. He turned and ran along that giant barrier, looking for somewhere to hide. He was tormented by doubt all the time—anything was to be expected of the Austrian. «As long as there are no dogs». He knew with absolute finality that if the Germans set dogs after them they would not get away.

(To be continued)

СТВОРАНЫ ДЛЯ ПАЭЗІІ

ДА 75-ГОДДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ СЯРГЕЯ ЯСЕНІНА

Было б вельмі дзіўна, было б проста незвычайна, калі б у кнігарні — хай сабе ў Мінску ці Брэсце, Навагрудку ці Бягомлі — знайшоўся томік вершаў Сяргея Ясеніна. Таму што вершы гэтыя ляжаць на прылаўку не больш як паўдня, дзень, ад сілы два. Іх раскупляюць хутка, неадкладна, за імі стаяць у чарзе, вестка аб продажы іх разносіцца маланкай. Кнігі Ясеніна можна прадаваць сотнямі, тысячамі, дзесяткамі тысяч, аднак прагу да яго твораў нельга наталіць. За гады Савецкай улады творы Ясеніна выдаваліся 104 разы на 11 мовах агульным тыражом 11 мільёнаў 518 тысяч экзэмпляраў, але і гэтага мала. Такая папулярнасць у паэта.

Слова папулярнасць у адносінах да яго можа занадта будзённае і грубае. Лепш сказаць — вялікая любоў. Бо ў кожнага чалавека ён кранае самыя

патаемныя струны душы, абуджае дабрату, ласку да ўсяго жывога, бязмежнае пачуццё патрыятызму. Бо Ясеніна хочацца чытаць не адзін раз, а чытаючы яго, заўсёды знойдзеш нешта новае, светлае, чаго яшчэ не ведаў і не разумеў і што робіць чалавека лепшым і больш высакародным. Лірыка яго з аднолькавай сілай запаланяе сэрца рускага і беларуса, літоўца і грузіна, італьянца і японца, таму што яна — вяршыня гуманізму.

Максім Горкі назваў Ясеніна «арганам, створаным прыродай выключна для паэзіі». Калі б ён жыў, з кастрычніка яму споўнілася б 75 гадоў. Вось гэту дату, юбілей нараджэння светлага таленту вялікай Расіі і адзначыла наша грамадскасць. А каб і вы, нашы сябры, адчулі асалоду яго паэзіі, мы змяшчаем нізку вершаў паэта ў перакладзе на беларускую мову.

Заглушы ў душы тугу тальянкі,
Чараў свежых хай хмяліць павеў.
Каб пра воч паўночныя маланкі
Ні ўздыхаць, ні думаць не хацеў.

Хоць не быў ніколі на Басфоры,
Не схлушу, як дзень нудзьгуе днём.
Вочы нездарма твае, як мора,
Сінім захлынаюцца агнём.

Песня пра шчанюкоў

Ранкам, дзе дрэмле змора
Саломы, рагожных куткоў,
Ашчаніла яна сямёра
Рыжых, сляпых шчанюкоў.

Да вечара яна іх лізала,
Аблашчвала языком,
І дыміўся сняжок падталы
Пад мокрым яе жыватам.

А вечарам, калі куры
Падпечка слухаюць змрок,
Гаспадар вайшаў хмуры,
Сямёра ўсіх паклаў у мяшок.

Доўга бегла па гурбах белых,
Да ягонай звыкла хады.
І так доўга, доўга дрыжэла
Незамёрзлая роўнядзь вады.

А калі ледзь назад плялася,
Вывізаючы пот з бакоў,
Месячык ёй над хатай здаўся
Адным з яе шчанюкоў.

У сінечу настылюю звонка
Скавытала адна ў снягах.
Слізгануўся месяцачкі тонкі,
За пагоркам знік у палях.

Глуха, як ад падачкі няйначай,
Калі каменем кінучу на смех,
Пакаціліся вочы сабачыя
Залатымі зорами ў снег.

Пераклаў
Рыгор БАРАДУЛІН.

На гастролях у ГДР

Народны ансамбль песні і танца «Маладосць» горада Віцебска вярнуўся з адзінаццацідзённай гастрольнай паездкі па гарадах акругі Франкфурт-на-Одэры ГДР.

За гэты час самадзейныя артысты для працоўных брацкай рэспублікі і воінаў Савецкай Арміі далі дзевяць канцэртаў, якія прайшлі з вялікім поспехам.

Гледачы ўбачылі тэмпераментную «Полечку-віцяблянчак», вакальна-харэаграфічную кампазіцыю «Маладосць» і іншыя.

Гэта быў візіт у аднаў самадзейных артыстаў. Нядаўна перад працоўнымі Віцебска выступаў калектыў мастацкай самадзейнасці з акругі Франкфурт-на-Одэры.

У 1966 годзе пры палацы культуры мінскіх трактарабудаўнікоў пачалі працаваць студыя і школа сучаснага бальнага танца. Рабочыя, служачыя, студэнты, якія прыходзяць сюды на заняткі, не раз былі ўдзельнікамі ўсесаюзных конкурсаў. Цяпер у студыі займаецца 350 юнакоў і дзяўчат. НА ЗДЫМКУ: чарговыя заняткі ў студыі бальнага танца.

Фота М. ХАДАСЕВІЧА.

Клён ты мой апалы, клён заледзянелы,
Што стаіш, сагнуты, пад завей белай?
І ці ты што ўбачыў? Ці пачуў у цішы?
Быццам бы за вёску прагуляцца выйшаў.
І, нібыта п'яны, пры глухой дарозе
Ты нагу цяжкую ў гурбе прымарозіў.
Што са мною стала, сёння не вядома —
З маладой сябрыны не дайду дадому.
Там вярбу прывеціў, там сасну

прыкмеціў,
Песню пад завей ім спяваў аб леце.
Сам сябе лічыў я гэтакім жа клёнам,
Толькі не апалым, а, як май, зялёным.
Я свістаў, здурэлы, ветру наўздагонку,
Абдымаў бярозку, як чужую жонку.

Ліст да маці

Ты яшчэ жывеш, мая старая?
Я жывы. Паклон табе, паклон!
Хай над хатай ціха дагарае
Вечаровы свет забытых дзён.

Пішуць мне, што тоіш ты трывогу,
Што табе самотна без мяне,
Што зачаста ходзіш на дарогу
У старым злінялым шушуне.

І табе у прысмеркавым суме
І табе ў прысмеркавым суме
Быццам нехта мне ў карчомным тлуме
Увагнаў пад сэрца фінскі нож.

Родная, нічога! Супакойся.
Гэта толькі мроіцца ў журбе.
Не такі ўжо горкі я прапойца,
Каб сканаць, не ўбачыўшы цябе.

Па-ранейшаму пшчоты поўны,
Як жар-птушку, мару пешчу ў снах,
Каб хутчэй мяне з тугі бунтоўнай
Шлях прывёў пад родны нізкі дах.

Я вярнуся, як раскіне голле
Па-вясноваму наш белы сад.

У ГОСЦІ ДА КУПАЛЫ

Там, дзе вуліца Янкі Купалы перакрываюцца з Ленінскім праспектам, пачынаецца вялікі сквер. Калі прайсці ў глыб яго, бліжэй да ціхай Свіслачы, убачыш невялікі двухпавярховы будынак. На шэрым фасадзе надпіс: «Літаратурны музей Янкі Купалы». Нядаўна споўнілася чвэрць стагоддзя з таго дня, калі ў музей прыйшоў першы наведвальнік.

Спачатку музей размяшчаўся ў Доме прафсаюзаў, пазней у Доме пісьменнікаў, а цяпер, вось ужо 10 гадоў, знаходзіцца ў новым двухпавярховым будынку. Стваральнікам і першым дырэктарам музея была Уладзіслава Францаўна Луцавіч, жонка Купалы, ці проста цёця Уладзя, як называлі яе ўсе блізкія і знаёмыя.

Магнітафонная стужка захавала яе голас:
«Песня Янкі Купалы гучыць сёння па ўсёй нашай краіне. Яго творчасць, прасякнутая пачуццём савецкага патрыятызму, вядома за межамі СССР. Наш музей вядзе дакладны ўлік усіх выданняў купалаўскіх кніг і літаратуры аб народным пэту. Прыемна ўсведамляць,

што вершы Янкі Купалы любіць народ. Сярод экспанатаў нашага музея ёсць кнігі, выдадзеныя ў Маскве, Кіеве, Ерэване, Казані, Рызе, Вільнюсе. У музеі экспануецца вялікая колькасць вершаў Янкі Купалы, перакладзеных на польскую, чэшскую, эстонскую і іншыя мовы свету».

Школьнікі, моладзь, дарослыя людзі ідуць у музей, у госці да Купалы. Пойдзем і мы з імі...

Уваходзім у невялікі ўтульны вестыбюль. Бюст Купалы. Перад ім — любімыя кветкі паэта. І ўсюды кнігі, кнігі, кнігі... Экспанаты музея — кнігі, пісьмы, вершы, карціны — расказваюць пра жыццё паэта, пра яго творчасць.

Вось макет звычайнай драўлянай хаткі. У такой хатцы на хутары Вязінка нарадзіўся народны паэт Беларусі Янка Купала.

На малюнках мастака Анатоля Волкава быццам праходзіць нялёгкае жыццё маладога Янкі. Вось ён з бацькам і сястрой у зімовым лесе насястройвае дровы, на другім рыхтоўвае дровы, на другім малюнку — вучыць грамаце малюнку — вучыць грамаце сваіх меншых сясцёр, а вось на начлезе з кнігай у руках. Навокал цемрадзь ночы, у

небе тонкі серп месяца, палае агонь, а Янка сядзіць, як зачараваны. Ён цалкам ва ўладзе фантазіі.

Пад шклом вітрыны — невялікая пашарпаная кніжачка ў тонкай вокладцы. На ёй буйнымі літарамі напісана: «Жалейка Янкі Купалы» і дата — 1908 год. Менавіта ў гэтым годзе ў Пецябургу, у беларускай выдавецкай суполцы «Загляне сонца і ў наша ваконца» выходзіць першы зборнік вершаў паэта «Жалейка».

Наведвальнікі з цікавасцю разглядаюць літаграфію мастака Раманоўскага «Янка Купала ў Пецябургу». Карціна мастака Кроля «Янка Купала і Цётка» нагадвае аб тым, што менавіта ў Пецябургу паэт пазнаёміўся з аўтарам «Скрыпкі беларускай».

Павольна рухаецца экскурсія, яе ўдзельнікі ўважліва разглядаюць партрэт ружавашчокай дзяўчыны ў беларускім нацыянальным касцюме. Гэтак выглядала ў маладосці будучая жонка вялікага паэта, беларуская настаўніца Уладзіслава Станіславаўна Кавіч. Яна была страснай прыхільніцай роднай літаратуры.

Пільна ўглядаюцца навед-

вальнікі ў партрэт Янкі Купалы работы рускага мастака Полазава. Дарэчы, гэта адзін з нямногіх партрэтаў вялікага песняра, напісаных з натуры. Твар у Купалы спакойны, ясны, у карых вачах свеціцца розум. А навокал — блакіт летняга неба і белыя воблакі. Адрозна адчуваецца душа паэта-рамантыка, летуценніка, пшчотнага лірыка. І ўвесь час здаецца, што Купала як жывы, што вось зараз ён пачне чытаць свае вершы...

Увагу прыцягвае вялікае групавое фота — Янка Купала сярод удзельнікаў пленума Цэнтральнага бюро Усебеларускага аб'яднання паэтаў і пісьменнікаў «Маладзьяк». Мы бачым юныя твары Кандрата Крапівы, Уладзіміра Дубоўкі, Максіма Лужаніна, Алеся Якімовіча і многіх іншых. А сярод гэтых беднавата апранутых хлопцаў у кашушках, паліто, шынялях, як сапраўдны бацька і клепатлівы настаўнік, сядзіць Янка Купала. І на твары яго пшчота.

А вось пад шклом фотакопіі паведамленняў аб абранні Янкі Купалы правадзейным членам акадэміі навук БССР і УССР, аўтограф вядомага верша «Сыходзіш, вёска, з яснай явы...» Нельга без хвалявання глядзець на пажоўклы ліст паперы, на якім рукой паэта напісаны радкі, што сталі бессмяротнымі.

Твары наведвальнікаў робяцца змрочнымі, калі людзі прыпыняюцца каля фатаграфіі перыяду 1941 года, углядаюцца ў знаёмыя рысы вялікага паэта. Колькі ў ім смутку, тугі... Але пясняр, як і яго народ, не скарыўся злему лёсу. Сваімі пальцамі артыкуламі, набатнымі вершамі ён клікаў савецкіх людзей на свяшчэнную вайну з ворагам, на барацьбу з фашызмам.

Цяжка паверыць, што на гэтым пастаменце і копіі ўрны, на вянках і жалобных стужках напісана дарогае імя Купалы, што пад шклом ляжыць яго апошні ліст да жонкі, датаваны 19 чэрвеня 1942 года.

І міжволі хочацца сказаць словамі Максіма Танка:

Ты не памёр, ты адпачыў
Прылёг, змарыўшыся ў
скрусе,
І чуеш, як Сула гучыць,
І бачыш сны аб Беларусі...

Усхваляваныя, пакідаюць людзі Літаратурны музей Янкі Купалы. Некаторыя затрымліваюцца, каб запісаць свае ўражанні ў кнізе водгукі. Іх узрушаныя твары, шчырыя словы — лепшая падзяка тым, каго сціпла называюць музейнымі работнікамі. Дзякуючы іх працы спынены непаўторныя імгненні вялікага жыцця, захаваны для нашчадкаў бясконца дарогія рэліквіі.

І. ЕСАКОУ.

У ГОМЕЛІ НАД СОЖАМ

Калі вы ўпершыню трапіце ў Ленінград, ленінградцы абавязкова пацікавяцца, ці паспелі вы пабываць у Эрмітажы, у Рызе вам параяць наведаць Домскі сабор, а ў беларускім горадзе Гомелі спытаюць: «А ў нашым парку вы ўжо былі?»

Парк, які раскінуўся на маляўнічых схілах па-над Сожам, — адна з самых значных славуцасцей горада, гордасць гамельчан, іх любоў і клопат. Асабліва прыгожы ён летам, калі садаводы-дэкаратары ўздоўж алей, на клумбах і адкрытых пляцоўках высаджваюць калія паўтара мільёна самых розных кветак, ствараючы з іх рознакаляровыя жывыя дываны; калі белыя і чорныя лебедзі рэдка хаваюцца ў сваю казачную хацінку, а пячаная пляжа Сожы заплюнены адпачываючымі.

Парк разам з палацам, які стаіць на яго тэрыторыі, аб'яўлен помнікам архітэктуры і знаходзіцца пад аховай дзяржавы. Рэдкаму па сваёй прыгажосці дворцова-паркаваму комплексу ўжо некалькі стагоддзяў. У 1785 годзе на гэтым месцы па праекту выдатнага рускага дойліда Растрэлі і па заказе графа Румянцава распачалося ўзвядзенне па-

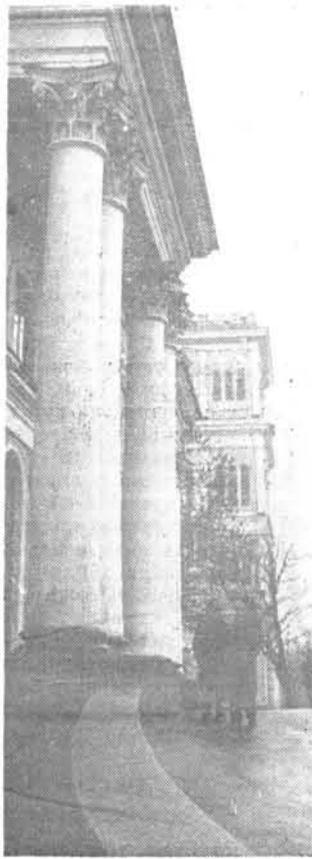
лаца. Прыкладна праз пяцьдзесят год, калі цар Мікалай I падарыў Гомель князю Паскевічу, будаўніцтва было завершана. Яшчэ ў 1819 годзе непадалёку ад палаца быў узведзены будынак сабора Пятра і Паўла, а побач з ім капліца-ўсыпальніца князёў Паскевічаў. Вакол гэтых пабудов і высадзілі парк, які з'яўляецца адным з лепшых узораў паркабудавання канца XVIII і першай паловы XIX стагоддзяў. У адзіным ансамблі гарманічна зліліся маляўнічы гарысты рэльеф, рака, зеляніна і архітэктура.

Парк займае плошчу амаль у трыццаць гектараў па абрывістаму берагу паўнаводнага Сожы і яру з ручаём Гомій. На дне гэтага яра была створана сажалка; на п'ялах, проста з вады, з'явіліся драўляныя павільёны для лебедзяў. Умелая рука архітэктара раскідала ва ўтульных і ціхіх кутках ажурныя альтанкі, цяністыя гроты, павільёны, лёгкія масткі.

Дрэвы і кустарнікі, якія складаюць галоўную каштоўнасць парку, падбіраліся з вялікім густам і руплівасцю. Дрэвы розных парод, мясцовыя і прывезеныя здалёк, былі па-мастацку скам-

панаваны ў маляўнічыя групы, якія часам пераходзілі ў прыродны лес. У яго масівах ствараліся невялікія палеткі, лужайкі, якія часткова захаваліся і да нашых дзён. Па галоўных аляях парку выстраіліся векавыя ліпы, па схілу над ярам растуць лістоўніцы, невялікая бярозавая алейка заканчваецца групай елак. Наогул у парку расце 80 тысяч дрэў 75 відаў. Гэта магутныя дубы, грабы, клёны, каштаны, акацыі і такія рэдкія пароды, як пірамідальны дуб, веймутава сасна, плакучы ясен, маньчжурскі арэх, аксамітнае дрэва. Штогод праводзіцца падсадка новых дрэў і кустарнікаў. У паўднёвай частцы парку знаходзіцца зімовы сад, дзе круглы год цвітуць ружы, растуць цёплалюбівыя расліны, ураджэнцы Крыма і Каўказа.

У час гітлераўскай акупацыі гомельскі парк моцна пацярпеў. Быў разбураны палац, усыпальніца князёў Паскевічаў, высечаны многія каштоўныя дрэвы. Гэтыя цяжкія сляды вайны даўно зніклі. Парк цяпер такі ж прыгожы, як і многа год таму назад. Больш таго, на заліўным левым беразе Сожы на плошчы 217 гектараў быў закладзены новы зялё-

ны масіў. З горадам і старым паркам ён звязаны мастам.

Цяпер восень, але не пусцеюць паркавыя алей. Павольна прагульваюцца або сядзяць пад няяркімі промнямі кастрычніцкага сонца пенсіянеры. Дзеці спяшаюцца па сваіх справах у палац піянераў, які размясціўся ў былых апартаментных Паскевічаў. У левым і правым крылах палаца знаходзіцца Гомельскі краязнаўчы музей. Мнагалюдна на лекцыях па астраноміі ў планетарыі (былы сабор Пятра і Паўла).

Суды прыходзяць, каб адпачыць, падыхаць свежым паветрам, палюбавацца цудоўнымі пейзажамі, якія адкрываюцца з высокіх узгоркаў над Сожам.

Д. ЧАРКАСАВА.

НА ЗДЫМКАХ: у адной з цяністых аляей парку; Гомельскі палац піянераў і школьнікаў.

Вае шукаюць і чакаюць сваякі

ЧАЙКОўСКУЮ Вольгу Паўлаўну шукае не сястра ШАТКОўСКАЯ Марыя Паўлаўна.

Чайкоўская В. П. жыла ў сяле Віняўка Страусаўскага раёна Тарнопальскай вобласці, адкуль у 1934 годзе паехала на заробкі ў Францыю. У 1939 годзе яна напісала сястры, што выйшла замуж за Юзефа Кулікоўскага, затым паведаміла, што разам з мужам і маленькай дачкой збіраецца ў Польшчу, у горад Люблін. Ці ўдалося ім паехаць, невядома.

Калі хто ведае аб месцазнаходжанні Чайкоўскай В. П., просім паведаміць у рэдакцыю газеты «Голас Радзімы» або па адрасе: Днепрапятроўская вобл., Тамакоўскі раён, Тарасаўскі сельсавет, ШАТКОўСКАЯ М. П.

Дапамажыце знайсці майго брата ЛІНКЕВІЧА Станіслава Міхайлавіча, які нарадзіўся ў 1926 годзе ў вёсцы Чухава былога Лагішынскага раёна Брэсцкай вобласці.

У 1942 годзе брата ўгналі ў фашысцкую Германію. Пасля вайны ад яго прышло некалькі пісем з Аўстраліі, апошняе ў 1950 годзе. З таго часу вестак больш не было.

Мой адрас: Брэсцкая вобл., Пінскі раён, вёска Чухава, ЛІНКЕВІЧ Ганне Міхайлаўне.

ЯНІЦКАЯ Марыя Сямёнаўна, якая жыве ў вёсцы Дуброўка Каменна-Борскага сельсавета Брэсцкага раёна Мінскай вобласці, шукае брата ШМАРЛОўСКАГА Паўла Сямёнавіча, 1921 года нараджэння.

ЯКОЙ БУДЗЕ «ЗОРКА»

Мінчане і госці сталіцы, праяжджаючы па Ленінскім праспекце, на месцы былога кінатэатра «Зорка» па вуліцы Багдана Хмяльніцкага бачаць цяпер драўляную агародку, якой абнесена будаўнічая пляцоўка. Тут узводзіцца самы вялікі ў Мінску шырокафармажны кінатэатр.

Унікальнае збудаванне эліпсападобнай формы ўзнімецца ў вышыню больш як на пяціццаці метраў.

Кіназалу, у якой адразу зможна размясціцца і 400 чалавек, можна будзе лёгка пераабсталяваць пад канцэртную залу, у залу для пасяджэнняў. На першым паверсе будуць вестыбюль, кафэ, вялікае фая. Па шырокай лесвіцы глядачы падымуцца на другі паверх, дзе таксама будзе яшчэ адно вялікае кафэ і фая. А знадворку будынка, на ўвесь яго фасад, размясціцца вялікая летняя пляцоўка з кафэ і месцамі для адпачынку.

У канцы жніўня, збіраючы грыбы ў раёне станцыі Негарэлае, вучань 39 сярэдняй школы горада Мінска Міша Цяўлоўскі знайшоў каршуна з перабітым крылом. З таго часу Фома, як хлопчык назваў драпежніка, жыве ў яго. Фома прымае ежу з рук Мішы, адгукаецца на мянушку.

Фота Ул. КІТАСА.

ГЕРБЫ—ГІСТОРЫЯ НАРОДА*

ГОМЕЛЬ

На яго гербе—рысь, якая ляжыць на блакітным полі шчыта. Яна трапіла сюды з пячаткі горада Пскова і сведчыць аб цесных дружалюбных і гандлёвых сувязях рускага і беларускага гарадоў. Больш дакладных звестак аб паходжанні гэтага герба пакуль няма.

ГРОДНА

Герб горада—чырвоны шчыт і фігура залатога зубра на ім. Некалі ў наваколлі Гродна вадзіліся гэтыя грозныя звяры і жыхары горада займаліся палываннем на іх.

РАГАЧОУ

У геральдычнай сістэме ўтварэння гербаў існуюць эмблемы, сугучныя з назвамі гарадоў. Такія гербы называліся «гласнымі», і па свайму паходжанню яны найбольш старажытныя. Да іх належыць і эмблема Рагачова—залаты шчыт і малюнак рога на ім. Паводле некаторых звестак, назва горада звязана з тым, што ў старажытнасці ў навакольных лясах вадзіліся дзікія быкі—туры. Палыванне на іх патрабавала вялікай мужнасці, а рогі звяроў лічыліся лепшымі трафейамі паляўнічых.

БРЭСТ

На блакітным полі шчыта паказана зліццё Буга і Мухаўца. А на мысе, які абмываецца водамі дзвюх рэк, складзены ў круг чырвоныя шчыты, у сярэдзіне іх—пагранічны знак, увенчаны сцягам. Па свайму значэнню гэты герб вельмі выразны. Ён расказвае аб тым, што ў 1845 годзе горад стаў называцца крэпасцю, гаворыць аб пагранічным размяшчэнні населенага пункта, аб непарушнасці рубяжоў расійскай дзяржавы.

ГУМАР

Вядомы спартсмен моцна захварэў.

Доктар памераў яму тэмпературу і ўсклікнуў:

— Ого! 39,2.

— А колькі сусветны рэкорд? — усхвалявана спытаў хворы.

Выйшаўшы з кіно, пані Злуткоўская звяртаецца да свайго мужа:

— Чаму ты мяне ніколі так не кахаў, як ён яе ў фільме?

— Не будзь смешнай, — адрэзаў муж. — Ты маеш уяўленне, колькі акцёру плацяць за такое каханне?

— Чаму вы не прымаеце

лякарства? — строга спытаў доктар.

— Яно вельмі асіднае.

— Магу вам даць парад: піце лякарства, а думайце, што п'іце каньяк.

— Ведаецца, доктар, ужо лепш я стану піць каньяк, а думаць буду, што п'ю лякарства.

Муж і жонка сварацца.

— Я ўпэўнена, — з запалам гаворыць жонка, — што ў раі жанчыны знаходзяцца асобна ад мужчын.

— Бясспрэчна, — адказвае муж, — у процілеглым выпадку які б гэта быў рай...

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС: МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.

ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82 33-03-15, 33-15-15, 39-87-92.

Мінск, Друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.

Зак. 1356.